

Регулатива (ЕЗ) бр. 216/2008 на Европскиот парламент и на Советот

од 20 февруари 2008 година

за заедничките правила во областа на цивилното воздухопловство и воспоставувањето на Европската агенција за безбедна воздушна пловидба, како и отповикување на Директивата 91/670/ЕЕЗ на Советот, Регулативата (ЕЗ) бр. 1592/2002 и Директивата 2004/36/ЕЗ

(Текст со важност за ЕЕО (Европска економска област))

ЕВРОПСКИОТ ПАРЛАМЕНТ И СОВЕТОТ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА,

имајќи го предвид Договорот за основање на Европската заедница, особено член 80 од истата,

имајќи го предвид предлогот од Комисијата,

имајќи го предвид Мислењето на Економско-социјалниот комитет¹,

по консултации со Комисијата на регионите,

постапувајќи во согласност со постапката утврдена со член 251 од Договорот²,

со оглед на тоа што:

(1) Во секое време треба да се обезбеди високо и еднакво ниво на заштита на европскиот граѓанин за време на цивилната воздушна пловидба, преку усогласување на општите безбедносни правила и преку мерки што ќе обезбедат дека производителите, лицата и организациите во Заедницата ќе ги почитуваат тие правила и оние усвоени за заштита на животната средина. Ова треба да придонесе за олеснување на слободното движење на стоките, лицата и организациите во внатрешниот пазар.

(2) Дополнително, леталата на трети земји кои летаат во, внатре и надвор од територијата каде што се применува Договорот, треба да бидат предмет на соодветен надзор на ниво на Заедницата, во рамки на ограничувањата дефинирани со Конвенцијата за меѓународна цивилна воздушна пловидба, потпишана во Чикаго, на 7 декември 1944 година (Конвенцијата од Чикаго) кон која се приклучени сите земји-членки.

(3) Конвенцијата од Чикаго веќе обезбедува минимални стандарди за обезбедување на безбедноста на цивилната воздушна пловидба, а поврзано со тоа и заштитата на

---

¹ Сл. весник С 185, 8.8.2006, стр. 106

² Мислење на Европскиот парламент од 14 мај 2007 година (Сл. весник С 301Е, 13.12.2007, стр. 103), Заеднички став на Советот од 15 октомври 2007 година (Сл. весник С 277Е, 20.11.2007, стр. 8), и Одлука на Европскиот парламент од 12 декември 2007 година. Одлука на Советот од 31 јануари 2008 година.

животната средина. Основните барања и правила на Заедницата кои се усвоени за нејзино спроведување треба да обезбедат дека земјите-членки ќе ги исполнат обврските утврдени со Конвенцијата од Чикаго, вклучувајќи ги и оние наменети за третите земји.

(4) Заедницата треба да дефинира, во согласност со стандардите и препорачаните практики утврдени со Конвенцијата од Чикаго, основни барања што ќе бидат применливи за аеронаутичките производи, делови, уреди, лицата и организациите вклучени во управувањето со летала, како и лицата и производите вклучени во обуката и медицинските прегледи на пилотите. Комисијата треба да има надлежност да ги утврди неопходните правила за спроведување.

(5) Не би било соодветно сите летала да бидат подложени на исти правила, особено оние кои имаат едноставен дизајн или кои, главно, локално функционираат и оние кои се рачно изработени или особено ретки или, пак, единствено постојат во мал број, затоа таквите летала треба да бидат под регулаторна контрола на земјите-членки, без обврска, во согласност со оваа регулатива за другите земји-членки да ги признаваат таквите национални договори. Меѓутоа, треба да се преземат пропорционални мерки за генерално да се зголеми нивото на безбедност во рекреативното воздухопловство. Треба да се посвети посебно внимание на авионите и хеликоптерите со ниска максимална маса на полетување и чии перформанси се зголемуваат, кои може да циркулираат на целата територија на Заедницата и кои индустриски се произведуваат. Поради ова, тие може подобро да бидат регулирани на ниво на Заедницата, за да се обезбеди неопходното еднакво ниво на безбедност и заштита на животната средина.

(6) Опсегот на активностите на Заедницата треба јасно да се дефинира, така што тие лица, организации и производи кои се предмет на оваа Регулотива и правилата за нејзиното спроведување ќе може да се идентификуваат без никакви недоразбирања. Таквиот опсег треба јасно да се дефинира преку упатување на список летала (воздухоплови) кои се исклучени од опсегот на примена на оваа Регулотива.

(7) Аеронаутичките производи, деловите и уредите, операторите што се вклучени во комерцијалниот воздушен сообраќај, како и пилотите и лицата, производите и организациите вклучени во нивната обука и медицински прегледи, треба да добијат сертификати или лиценци откако ќе се утврди дека ги исполнуваат основните барања што треба да се утврдат од страна на Заедницата, во согласност со стандардите и препорачаните практики утврдени со Конвенцијата од Чикаго. Комисијата треба да има надлежности да ги развие неопходните правила за спроведување за да се воспостават услови за издавање сертификат или услови за негова замена со декларација за способност, земајќи ги предвид ризиците поврзани со различните типови активности, како што се одредени типови воздушни работи и локални летови со мало летало.

(8) За некомерцијалните активности, правилата за работа и лиценцирањето треба да бидат направени во согласност со сложеноста на леталото и треба да се утврди соодветна дефиниција.

(9) Привилегиите поврзани со лиценците за рекреативните пилоти треба да се ограничат со обуката што ја добиваат за добивање на соодветните рејтинзи, во согласност со правилата за спроведување.

(10) Со цел постигнување на целта на Заедницата, во однос на слободата на движење на стоките, лицата и услугите, како и оние за општата политика за транспорт, земјите-членки треба, без дополнителни барања или процена, да ги прифатат производите, деловите или уредите, организациите или лицата, во согласност со оваа Регулатива или со правилата за нејзиното спроведување.

(11) Треба да се обезбеди доволно флексибилност за да се разгледаат посебните околности, како што се итните безбедносни мерки, непредвидените или ограничените оперативни потреби. Исто така, треба да се обезбеди постигнување еднакво безбедносно ниво со други средства. Земјите-членки треба да имаат право на исклучоци од барањата од оваа Регулатива и правилата за нејзиното спроведување, под услов истите да бидат ограничени во опсегот и да бидат предмет на соодветна контрола од страна на Заедницата.

(12) Има потреба од подобро регулирање во сите области опфатени со оваа Регулатива, така што одредени задачи што тековно ги извршува Заедницата или се извршуваат на национално ниво, треба да ги врши единствено специјализирано експертско тело. Затоа, постои потреба во рамки на постоечката институционална структура на Заедницата и рамнотежата на надлежности, да се воспостави Европска агенција за безбедност во воздушната пловидба (во понатамошниот текст Агенцијата), која ќе биде независно тело во однос на техничките прашања и ќе има правна, административна и финансиска независност. За оваа цел, неопходно е тоа да биде тело на Заедницата, како правен субјект, и кое ќе има надлежности за спроведување дефинирани со опсегот на оваа Регулатива.

(13) Според институционалниот систем на Заедницата, спроведувањето на Правото на Заедницата е примарна одговорност на земјите-членки. Поради тоа, задачите за сертификарање кои се утврдени со Регулативата и правилата за нејзино спроведување, треба да се вршат на национално ниво. Меѓутоа, во одредени јасно утврдени случаи, Агенцијата треба, исто така, да има надлежност да спроведува задачи за сертификација, како што е утврдено во оваа Регулатива. Од истата причина, Агенцијата треба да има можност да ги преземе неопходните мерки поврзани со управувањето на леталата, квалификувањето на екипажот или безбедноста на леталата на трети земји, кога тоа е најдоброто средство да се обезбеди еднаквост и да се овозможи функционирањето на внатрешниот пазар.

(14) Регулативата (ЕЗ) бр. 2111/2005³ утврдува обврска за Агенцијата да ги доставува сите информации што може да бидат важни за ажурирање, а списокот на авиокомпаниии на Заедницата, кои, од безбедносни причини се предмет на оперативна забрана во Заедницата. Ако Агенцијата одбие да даде овластување за одредена авиокомпанија, според условите од оваа регулатива, треба до Комисијата да ги достави сите неопходни информации за одбивање на овластувањето, така што, името на авиокомпанијата, ако е неопходно, ќе биде ставено во списокот.

(15) Ефективното функционирање на безбедносната шема на цивилното воздухопловство на Заедницата во овие области, опфатено со оваа Регулатива, бара

---

³ Регулатива (ЕЗ) бр. 2111/2005 на Европскиот парламент и на Советот, од 14 декември 2005 година, за дефинирање список на Заедницата на авиокомпаниии кои се предмет на забрана за работа во рамки на Заедницата и информирање на патниците во воздушниот сообраќај за идентитетот на авиопревозникот (Сл. Весник L 34427.12.2005, стр. 15).

зајакната соработка помеѓу Комисијата, земјите-членки и Агенцијата, за да се откријат небезбедните услови и да се преземат соодветни мерки.

(16) Промовирањето на „култура на безбедност“ и соодветното функционирање на регулаторниот систем во областите опфатени со оваа Регулатива, предвидуваат сведоците да ги пријавуваат инцидентите и појавите. Ваквото известување би било овозможено со воспоставување на неказниво опкружување, и соодветни мерки треба да се преземат од страна на земјите-членки, за да се обезбеди заштита на таквите информации и на тие кои ги доставуваат.

(17) Резултатите од истрагите за несреќите во воздушниот сообраќај треба да се третираат како итни, особено кога истите се поврзани со дефект во дизајнот на леталото и/или оперативни проблеми, со цел да се осигури довербата на клиентот во воздушниот сообраќај.

(18) За да се постигнат безбедносните цели на оваа Регулатива, Заедницата треба да има надлежности да наложи финансиски казни за носителите на сертификати и одобрувања што ги издава Агенцијата. Во согласност со правниот поредок на Заедницата, таквите финансиски казни треба да ги наложува Комисијата, на препорака на Агенцијата. Треба да се нагласи дека преку воведувањето на финансиските казни, Комисијата ќе може да даде попрецизен, флексибилен и соодветен одговор на прекршувањето на правилата, во споредба со повлекувањето на сертификатот.

(19) Бидејќи сите одлуки што ги донесува Комисијата во согласност со оваа Регулатива се предмет на разгледување од страна на Судот на правдата на Европските заедници, во согласност со Договорот, Судот на правдата треба, во согласност со членот 229 од Договорот, да има неограничена надлежност во однос на одлуките со кои Комисијата наложува парични казни или периодични парични казни.

(20) Со цел да се одговори на растечката грижа за здравјето и благосостојбата на патниците за време на летовите, неопходно е да се развие дизајн на леталото кој подобро ќе гарантира за здравјето и безбедноста на патниците.

(21) Целите на оваа Регулатива може ефикасно да се постигнат преку соработка со третите земји. Во таков случај, одредбите од оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување може да се усогласат со договорите склучени помеѓу Заедницата и овие земји. Во отсуство на такви договори, земјите-членки треба во секој случај да можат, во согласност со соодветната контрола од Заедницата, да ги признаат одобрувањата дадени за странските производи, делови и уреди, организации и персоналот на третата земја.

(22) Со цел соодветна помош на Заедницата, Агенцијата треба да има можност да развие своја експертиза во сите аспекти на цивилното воздухопловство и заштитата на животната средина, опфатени со оваа Регулатива. Треба да ѝ помогне на Комисијата во подготовката на неопходното законодавство и да ѝ помогне на земјите-членки и индустријата при спроведувањето на истото. Треба да може да издава спецификации за сертификација и упатства за технички наоди и издавање на соодветните сертификати, треба да ѝ помогне на Комисијата во следењето на примената на оваа Регулатива и правилата за спроведување, и треба да има неопходна надлежност за вршење на нејзините задачи.

(23) Комисијата и земјите-членки треба да бидат застапени во рамките на Управен одбор со цел ефикасна контрола на функциите на Агенцијата. Одборот треба да ги има потребните надлежности за дефинирање на буџетот, неговото реализирање, усвојување на соодветни финансиски правила, воспоставување транспарентни работни постапки за одлучување од страна на Агенцијата и назначување на извршен директор. Исто така, соодветно е Агенцијата да може да врши истражување и да организира соодветна координација со Комисијата и земјите-членки. Пожелно е Агенцијата да § помага на Комисијата и земјите-членки во областа на меѓународните односи, вклучително и усогласувањето на правилата, признавањето на одобрувањата и техничката соработка, и да има право да воспостави соодветни врски со воздухопловните власти на трети земји и меѓународните организации надлежни во областите опфатени со оваа Регулатива.

(24) Во интерес на транспарентноста, набљудувачите од заинтересираните страни треба да бидат застапени во рамките на Управниот одбор на Агенцијата.

(25) Јавниот интерес бара од Агенцијата да ги основа своите активности поврзани со безбедноста единствено на независна експертиза, строго применувајќи ја оваа Регулатива и правилата усвоени од Комисијата за нејзино спроведување. За таа цел, сите одлуки на Агенцијата поврзани со безбедноста треба да ги донесе Извршниот директор на Агенцијата, кој треба да има висок степен на флексибилност за да добие совети и да го организира внатрешното функционирање на Агенцијата. Меѓутоа, кога Агенцијата треба да развие нацрт-правила од општ карактер, кои треба да се спроведат од националните надлежни тела, земјите-членки треба да бидат вклучени во процесот на одлучување.

(26) Неопходно е да се осигури дека на страните, предмет на овие одлуки на Агенцијата, ќе им се овозможат неопходните правни лекови, на начин соодветен на посебниот карактер во полето на воздухопловството. Треба да се воспостави соодветен механизам за жалби, така што одлуките од извршниот директор ќе може да бидат предмет на жалби пред специјализиран Одбор за жалби, чии одлуки, од друга страна, ќе бидат отворени за постапки пред Судот на правдата.

(27) Со цел да се гарантира целосна автономија и независност на агенцијата, таа треба да има свој независен буџет, чии средства главно ќе доаѓаат од придонесите од Заедницата и од надоместоците што ги плаќаат корисниците на системот. Сите финансиски придонеси добиени од Агенцијата од земјите-членки, трети земји или други субјекти, не треба да ја загрозуваат независноста и објективноста. Буџетската постапка на Заедницата треба да се применува во однос на придонесите во Заедницата и другите субвенции што се наплатуваат од општиот буџет на Европската заедница. Ревизијата на сметките треба да ја врши Судот на ревизори.

(28) Пред воспоставување на локални канцеларии на Агенцијата, треба да се утврдат општи правила за да се дефинира кои барања треба да се исполнат и со што треба да учествуваат земјите-членки.

(29) Бидејќи целите на оваа Регулатива, имено, воспоставувањето и рамномерната примена на општите правила во областа на безбедноста во воздухопловството и заштитата на животната средина, не можат во доволна мера да се постигнат на ниво на Заедницата, Заедницата може да усвои мерки, во согласност со принципот на

супсидијарност, како што е дефинирано со членот 5 од Договорот. Во согласност со принципот на пропорционалност, утврден во тој член, оваа Регулатива не оди подалеку од она што е потребно за постигнување на тие цели.

(30) Земено е предвид дека вклучувањето на европските земји, кои не се членки на Европската заедница, треба да се поттикнат за да обезбедат соодветна пан-европска димензија, со цел да се овозможи подобрување на безбедноста во цивилната воздушна пловидба на територијата на цела Европа. Европските земји кои имаат склучено договори со Заедницата за усвојување и примена на законодавството на Заедницата во областа опфатена со оваа Регулатива треба да биде поврзана со нејзината работа, во согласност со условите што треба да се договорат во рамки на тие договори.

(31) Општа цел е трансферот на функциите и задачите од земјите-членки, вклучително оние што резултираат од соработката преку заедничките воздухопловни власти, до Агенцијата, треба да биде направен ефикасно, без намалување на тековно-високите нивоа на безбедност и без негативно влијание врз распоредите за сертификација. Треба да се усвојат соодветни мерки за да се обезбеди неопходниот премин.

(32) Оваа Регулатива утврдува општи правила во областа на цивилното воздухопловство и ја воспоставува Европската агенција за безбедна воздушна пловидба. Затоа, треба да се укине Регулативата (ЕЗ) бр. 1592/2002 на Европскиот парламент и на Советот, од 15 јули 2002 година, за општите правила во областа на цивилното воздухопловство и воспоставување на Европската агенција за безбедна воздушна пловидба⁴.

(33) Оваа Регулатива дефинира соодветна и сеопфатна рамка за дефинирање и спроведување на општите и техничките барања и административните постапки во областа на цивилното воздухопловство. Поради тоа, треба навремено да се укинат Анексот III кон Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91 на Советот, од 16 декември 1991 година, за усогласување на техничките барања и административни постапки во областа на цивилното воздухопловство⁵ и Директивата 91/670/ЕЕЗ на Советот, од 16 декември 1991 година за заемно прифаќање на лиценците на персоналот за извршување на функциите во воздухопловството⁶, а тоа нема негативно да влијае врз процесот на сертификација или лиценцирање на производителите, лицата или организациите што веќе ја спровеле активноста во согласност со тие акти.

(34) Оваа Регулатива воспоставува соодветна и сеопфатна рамка за безбедност на леталата од трети земји кои ги користат аеродромите во Заедницата. Затоа, треба навремено да се укине Директивата 2004/36/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, од 21 април 2004 година, за безбедноста на леталата на трети земји кои ги користат аеродромите на Заедницата⁷, без негативно влијание врз мерките за спроведување за собирање на информациите, инспекциите на рампи и размената на информациите.

---

⁴ Сл. весник L 240, 7.9.2002, стр. 1. Регулатива последно изменета со Регулативата на Комисијата (ЕК) бр. 334/2007 (Сл. Весник L 88, 29.3.2007, стр. 39).

⁵ Сл. весник L 373, 31.12.1991, стр. 4. Регулатива последно изменета со Регулативата на Комисијата (ЕК) бр. 8/2008 (Сл. Весник L 10, 12.1.2008, стр. 1)

⁶ Сл. весник L 373, 31.12.1991, стр. 1.

⁷ Сл. весник L 143, 30.4.2004, стр. 76. Директива изменета со Регулативата (ЕЗ) 2111/2005

(35) Оваа Регулатива ќе се применува за секоја друга област поврзана со безбедноста во цивилното воздухопловство, врз основа на иден предлог, во согласност со Договорот.

(36) Неопходно е да се воспостават соодветни мерки за да се обезбеди неопходната заштита на безбедноста на чувствителните податоци и да се обезбедат соодветни информации за јавноста, во согласност со нивото на безбедноста во цивилното воздухопловство и заштитата на животната средина, поврзани со тоа, земајќи ја предвид Регулативата (ЕЗ) бр. 1049/2001 на Европскиот парламент и на Советот, од 30 мај 2001 година, во врска со јавниот пристап до документите на Европскиот парламент, Советот и Комисијата⁸ и пристапот до соодветното национално законодавство. Одлуките што ги донесува Агенцијата во согласност со членот 8 од таа Регулатива треба да даваат можност за поднесување жалба пред јавниот правобранител или треба да се овозможи таа да биде предмет на постапки пред Судот на правдата, според членовите 195, односно 230 од Договорот.

(37) Мерките потребни за спроведување на оваа Регулатива треба да бидат донесени во согласност со Одлуката 1999/468/ЕЗ на Советот, од 28 јуни 1999 година, со која се утврдуваат постапките за примена на овластувањата пренесени на Комисијата⁹.

(38) Посебно, Комисијата треба да има овластување да усвои правила за спроведување во однос на способноста за летање, лиценцирањето на екипажот и другите одобрувања, активностите во воздухопловството, леталата што ги користат операторите на трети земји, надзорот и спроведувањето, како и да усвојат регулатива за таксите и надоместоците на Агенцијата. Бидејќи тие мерки се од општиот опсег и се создадени за да ги изменат и да ги дополнат несуштинските елементи на оваа Регулатива, меѓу другото, со дополнување на истата со несуштински елементи, истите мора да бидат усвоени во согласност со регулаторните постапки со анализа, дадени во членот 5а од Одлуката 1999/468/ЕЗ.

(39) Врз основа на ефикасноста, нормалните временски ограничувања за регулаторната постапка со анализа треба да биде усогласена за усвојување на суштинските барања за заштита на животната средина и за усвојување на правилата за спроведување за заштитата на животната средина.

(40) Врз основа на итноста, неопходно е да се примени постапката за итност, предвидена во членот 5а(6) од Одлуката 1999/468/ЕЗ за Комисијата да одлучи за мерките што ги преземаат земјите-членки како непосредна реакција во случај на безбедносен проблем, како и за одобрувањата што отстапуваат а се поднесени од земјите-членки,

---

⁸ Сл. весник L 145, 31.5.2001, стр. 43.

⁹ Сл. весник L 184, 17.7.1999, стр. 23. Одлука, последен пат изменета и дополнета со Одлуката бр. 2006/512/ЕЗ (Сл. весник L 200, 22.7.2006, стр. 11).

ЈА ДОНЕСОА СЛЕДНАВА РЕГУЛАТИВА:

ПОГЛАВЈЕ I.

ПРИНЦИПИ

Член 1

Поле на примена

1. Оваа Регулација се применува за:

(а) дизајнот, производството, одржувањето и работата на воздухопловните производи, делови и уреди, како и за персоналот и организациите вклучени во дизајнот, производството и одржувањето на тие производи, делови и уреди;

(б) персоналот и организациите вклучени во управувањето со леталото.

2. Оваа Регулација нема да се применува кога производитите, деловите, уредите, персоналот и организациите наведени во ставот 1 се вклучени во активности на армијата, царината, полицијата или слични служби. Земјите-членки ќе преземат активности за да се осигурат таквите служби соодветно да се земаат предвид, колку што е тоа можно, имајќи ги предвид целите на Регулацијата.

Член 2

Цели

1. Главната цел на оваа Регулација е да дефинира и да одржува високо ниво на рамномерна безбедност на воздухопловството во Европа.

2. Следните се дополнителните цели во областите опфатени со оваа Регулација:

(а) обезбедување високо рамномерно ниво на заштита на животната средина;

(б) овозможување слободно движење на стоки, лица и услуги;

(в) унапредување на економичноста во процесите за регулирање и сертификација, и избегнување дуплирања на национално и европско ниво;

(г) помош на земјите-членки во исполнувањето на нивните обврски според Конвенцијата од Чикаго, преку обезбедување основа за општо толкување на еднаквото спроведување на одредбите од Конвенцијата и со обезбедување дека тие одредби соодветно ќе бидат земени предвид во оваа Регулација и во правилата за нејзиното спроведување;

(д) промоција на ставовите на Заедницата во однос на безбедносните стандарди и правила за цивилното воздухопловство насекаде во светот, со воспоставување соодветна соработка со трети земји и со меѓународните организации;

(ѓ) обезбедување еднаквост помеѓу сите учесници во внатрешниот воздухопловен пазар.

3. Средствата за постигнување на целите дефинирани со ставовите 1 и 2 се следните:

(а) подготовка, усвојување и еднаква примена на сите неопходни акти;

(б) признавање, без дополнителни барања, на сертификатите, лиценците, одобрувањата или другите документи што се даваат за производите, персоналот и организациите, во согласност со оваа Регулатива и правилата за нејзиното спроведување;

(в) воспоставување независна Европска агенција за безбедност во воздушната пловидба (во понатамошниот текст – Агенцијата);

(г) еднакво спроведување на сите неопходни акти од страна на националните воздухопловни власти и од Агенцијата, во рамките на нивните надлежности.

Член 3

Дефиниции

За потребите на оваа Регулатива:

(а) „постојан надзор“ ќе бидат задачите што се вршат за да се потврди дека условите под кои е даден одреден сертификат ќе продолжат да се исполнуваат во кое било време за време на периодот на важноста, како и преземање какви било безбедносни мерки;

(б) „Конвенцијата од Чикаго“ е Конвенција за Меѓународна цивилна воздушна пловидба, заедно со Анексите кон неа, потпишана во Чикаго, на 7 декември 1944 година;

(в) „производ“ е летало, мотор или пропелер;

(г) „делови и уреди“ е кој било инструмент, опрема, механизам, дел, апарат, додаток, вклучително опрема за комуникација, која се користи или треба да се користи во управувањето со, или контролата врз летало, а е инсталирана или прикачена на леталото. Тука се вклучени деловите на костурот на леталото, моторот или пропелерот;

(д) „сертификација“ е која било форма на признавање дека производот, делот или уредот, организацијата или лицето, ги исполнува применливите барања, вклучително одредбите од оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување, како и издавањето на соодветниот сертификат што ја потврдува таа сообразност;

(ѓ) „квалификуван субјект“ е тело што може да добие овластување за одредена задача за сертификација и под контрола и надлежност на Агенцијата или национална воздухопловна власт;

(е) „сертификат“ значи одобрување, лиценца или друг документ издаден како резултат на процесот на сертификација;

(ж) „оператор“ значи правно или физичко лице кое оперира со, или овозможува управување со едно или повеќе летала;

(з) „комерцијално летање“ значи која било активност на леталото, дадена како услуга за одредена цена или друг надомест, која е достапна за јавноста или не е достапна за јавноста, која се реализира според договор помеѓу операторот и клиентот, каде што вториот нема контрола врз операторот;

(с) „сложено моторизирано летало“ значи:

(i) авион:

- со максимална маса на полетување над 5.700 кг, според сертификат, или
- сертифициран за максимална конфигурација на патнички седишта поголема од деветнаесет, или
- сертифициран за работа со минимален екипаж од најмалку двајца пилоти, или
- опремен со (а) млазен мотор(и) или повеќе од еден пропелерски мотор, или

(ii) хеликоптер со сертификат за:

- максимална маса на полетување над 3.175 кг, или
- максимална конфигурација на патнички седишта поголема од девет, или
- за работа со минимален екипаж од најмалку двајца пилоти, или

(iii) авион со пропретори;

(и) „симулатор на летање“ значи секој тип уред во кој се симулираат условите на летање; тука се вклучени симулаторите на летање, уредите за обука за летање и уредите за обука за постапките за навигација и летање, и уредите за обука за основните инструменти за летање;

(j) „рејтинг“ значи потврдата што се внесува во лиценцата, која ги содржи привилегиите, посебните услови или ограничувањата на лиценцата.

ПОГЛАВЈЕ II.

МАТЕРИЈАЛНИ БАРАЊА

Член 4

Основни принципи и применливост

1. Летало, вклучувајќи и каков било инсталиран производ, дел или уред, кои се:

(а) создадени или произведени од организација за која Агенцијата или земјата-членка обезбедува надзор над безбедноста; или

(б) регистрирани во земја-членка, освен ако регулаторниот надзор над безбедноста не е делегиран на трета земја и освен ако не се користат од страна на оператор во Заедницата; или

(в) регистрирани во трета земја и кои се користат од оператор за кој секоја земја-членка обезбедува надзор над работите или се користат во или надвор од Заедницата од оператор основан или со седиште во Заедницата; или

(г) регистрирани во трета земја или регистрирани во земја-членка која го делегирала својот надзор над безбедноста на трета земја и се користат од оператор на трета земја во или надвор од Заедницата

ќе бидат во согласност со оваа Регулатива.

2. Персоналот што е вклучен во активностите поврзани со леталото, како што е наведено во ставот 1 (б), (в) или (г) ќе биде во согласност со оваа Регулатива.

3. Активностите поврзани со леталото, како што е наведено во ставот 1 (б), (в) или (г) ќе бидат во согласност со оваа Регулатива.

4. Ставот 1 нема да се однесува на летало наведено во Анекс II.

5. Ставовите 2 и 3 нема да се применуваат на летало наведено во Анекс II, со исклучок на летало наведено во точките (а) (ii), (г) и (ж) од Анексот, кога леталото се користи за комерцијален воздушен сообраќај.

6. Оваа Регулатива нема да влијае на правата на трети земји, како што е наведено во меѓународните конвенции, особено Конвенцијата од Чикаго.

Член 5

Способност за летање

1. Летало наведено во членот 4(1) (а), (б) и (в) ги исполнува основните барања за способност за летање, утврдени во Анекс I.

2. Усогласеноста на леталото наведено во членот 4(1) (б) и на производите, деловите и уредите инсталирани на истото, се воспоставува со следното:

(а) производите ќе имаат сертификати според типот. Тип-сертификатот и сертификацијата на промените во тој сертификат, вклучително дополнителните тип-сертификати, се издаваат кога барателот ќе прикаже дека производот ги исполнува условите за тип-сертификација, наведени во членот 20, утврдени за да се обезбеди усогласување со основните барања наведени во ставот 1 и кога нема карактеристика што укажува на небезбедност за работа. Тип-сертификатот го покрива производот, вклучително и сите делови и уреди инсталирани на него;

(б) деловите или уредите може да се издадат со посебни сертификати кога истите ќе покажат дека се во согласност со деталните спецификации за способност за летање, кои се утврдени за да се осигури сообразност со основните барања наведени во ставот 1;

(в) секое летало се издава со поединечен сертификат за способност за летање, кога ќе се покаже дека го исполнува тип-дизајнот одобрен во неговиот тип-сертификат и дека соодветната документација, инспекции и тестови ќе покажат дека леталото е во состојба за безбедно летање. Овој сертификат за способност за летање останува важечки сè додека не биде повлечен, укинат или прекинат и сè додека леталото се одржува во согласност со основните барања поврзани со постојаната способност за летање, утврдени во точка 1.г од Анекс I и мерките наведени во ставот 5;

(г) организациите што се одговорни за одржувањето на производите, деловите и уредите ќе ја прикажат нивната способност и средствата за исполнување на обврските поврзани со нивните привилегии. Освен ако не е поинаку прифатено, овие способности и средства ќе се признаат со издавање на одобрување од страна на организацијата. Привилегиите што се даваат на одобрената организација и опсегот на одобрувањето се наведуваат во условите за одобрување;

(д) организациите што се одговорни за дизајнот и производството на производите, деловите и уредите ќе ја прикажат нивната способност и средствата за исполнување на обврските поврзани со нивните привилегии. Освен ако не е поинаку прифатено, овие способности и средства ќе се признаат со издавање на одобрување од страна на организацијата. Привилегиите што се даваат на одобрената организација и опсегот на одобрувањето се наведуваат во условите за одобрување;

Дополнително:

(ѓ) персоналот одговорен за пуштање на производот, делот или уредот по одржувањето, може да биде потребно да има соодветен сертификат (сертификат за персоналот);

(е) способноста организациите за обуки да ги исполнуваат обврските поврзани со нивните привилегии поврзани со издавањето на сертификатите наведени во точката (ѓ) може да се регистрира со издавање на одобрување.

3. Леталото наведено во член 4(1)(а) и производите, деловите и уредите инсталирани на истото, ќе бидат во согласност со ставот 2(а), (б) и (д) од овој член.

4. По пат на исклучок од ставовите 1 и 2:

(а) дозвола за летање може да се издаде кога ќе се покаже дека леталото може безбедно да реализира основен лет. Се издава со соодветни ограничувања, особено за заштита на безбедноста на трети страни;

(б) ограничен сертификат за способност за летање може да се издаде на летало за кое не е издаден тип-сертификат, според ставот 2(а). Во овој случај, леталото треба да ги исполнува спецификациите за способност за летање, а и покрај отстапувањата од основните барања наведени во ставот 1, ќе може да обезбеди соодветна безбедност во однос со намената. Летало што се квалификува за овие ограничени сертификати и ограничувањата за употреба на леталото се дефинира во согласност со мерките наведени во ставот 5;

(в) кога одреден број летала од ист тип се квалификуваат за ограничен сертификат за способност за летање, може да се издаде ограничен тип-сертификат и се воспоставува соодветна основа за таквиот тип-сертификат.

5. Мерките што се утврдени за измена и дополнување на несуштинските елементи од овој член, со дополнувањето, ќе се усвојат во согласност со регулаторната постапка за анализа наведена во членот 65(4). Тие мерки особено ќе го утврдуваат следното:

(а) условите за воспоставување и известување на барателот за основата на тип-сертификатот што се применува за тој производ;

(б) условите за воспоставување и известување на барателот за деталните спецификации за способноста за летање, кои се применуваат за деловите и уредите;

(в) условите за воспоставување и известување на барателот за посебните спецификации за способноста за летање применлива за летало што се квалификува за ограничен сертификат за способност за летање;

(г) условите за издавање и распределба на задолжителни информации, со цел да се обезбеди долгорочна способност за летање на производите;

(д) услови за издавање, одржување, измена и дополнување, суспендирање или укинување на тип-сертификатите, ограничените тип-сертификати, одобрувањето за промени во тип-сертификатите, поединечните сертификати за способност за летање, ограничените сертификати за способност за летање, дозволи за летање и сертификати за производите, деловите или уредите, вклучително:

(i) условите за периодот на важност на овие сертификати и условите за обнова на сертификатите кога нивната важност е ограничена;

(ii) ограничувања применливи за издавање на дозволи за летање. Овие ограничувања треба посебно да го опфаќаат следното:

- целта на летот,

- воздушниот простор што се користи за летот,

- квалификации на екипажот,

- превозот на лицата што не се дел од екипажот,

(iii) летала што се квалификуваат за ограничени сертификати за способност за летање и ограничувањата поврзани со тоа;

(iv) минималните барања за одржување на обука за тип-рејтингот на персоналот што добива сертификати за обезбедување усогласеност со ставот (2) (f);

(v) минимални барања за тип-рејтингот за пилоти и квалификациите за симулаторите, со цел усогласување со член 7;

(vi) главниот список за минимум опрема и дополнителните спецификации за способност за летање за одреден тип активност, со цел обезбедување усогласеност со член 8;

(f) услови за издавање, одржување, измена и дополнување, суспендирање и укинување на одобрувањата за организацијата, кои се потребни според ставот 2(г), (д) и (е) и условите според кои тие одобрувања не се потребни;

(е) условите за издавање, одржување, измена и дополнување, суспендирање или отповикување на сертификатите за персоналот, кои се предвидени според ставот 2 (f);

(ж) обврски на носителите на сертификати;

(з) како леталата наведени во ставот 1, кои не се опфатени со ставовите 2 или 4, ќе покажат усогласеност со основните барања;

(с) како леталата наведени во членот 4(1)(в) треба да покажат усогласеност со основните барања.

6. При усвојувањето на мерките наведени во ставот 5, Комисијата ќе преземе обврска, тие:

(а) да бидат во согласност со највисоките и најдобрите практики во областа на способноста за летање;

(б) да ги имаат предвид светските воздухопловни искуства за работа, како и научниот и технички напредок;

(в) да овозможуваат непосредна и брза реакција за дефинирање на причините за несреќите и сериозните инциденти;

(г) да не им наложуваат на леталата од членот 4(1)(в) барања што не се компатибилни со обврските на земјите-членки според Меѓународната организација за цивилна воздушна пловидба (ICAO).

Член 6

Основни барања за заштита на животната средина

1. Производите, деловите и уредите ќе бидат во согласност со барањата за заштита на животната средина кои се содржани во Амандманот 8 од том I и во Амандманот 5 од том II на Анекс 16 од Конвенцијата од Чикаго, применлива на 24 ноември 2005 година, освен додатоците на Анекс 16.
2. Мерките за измена и дополнување на несуштинските елементи од барањата наведени во став 1, со цел нивно усогласување со подоцнежните амандмани кон Конвенцијата од Чикаго и нејзините Анекси, кои стапуваат во сила по донесување на оваа Регулатива и стануваат применливи за сите земји-членки, истите, сè додека тие усогласувања не го прошират опсегот на оваа Регулатива, ќе се донесат во согласност со регулаторната постапка со анализа, која е наведена во член 65(5).
3. Мерките создадени за измена на несуштинските елементи од барањата наведени во став 1, со нивна измена и дополнување, користејќи ја неопходната содржина на дополнувањата наведени во став 1, ќе бидат донесени во согласност со регулаторната постапка наведена во член 65(5).

Член 7

Пилоти

1. Пилотите вклучени во управувањето со леталата наведени во член 4(1) (б) и (в), како и уредите за симулација на летови што се користат при обуките, лицата и организациите вклучени во обуката, тестирањето, проверката или медицинскиот преглед на овие пилоти, ќе бидат во согласност со релевантните „основни барања“ утврдени во Анекс III.
2. Освен за време на обуката, одредено лице може да работи како пилот, ако тој или таа поседува лиценца или медицинска потврда соодветна за активноста што ќе ја врши.

Лиценцата се издава само на лице што ги исполнува условите од правилата за усогласување со основните барања за теоретско знаење, практични вештини, познавање на јазикот и искуство, како што е предвидено во Анекс III.

Медицинска потврда се издава само на лице кое ги исполнува правилата утврдени за усогласување со основните барања за медицинска способност, утврдени во Анекс III. Оваа медицинска потврда можат да ја издадат аеромедицински испитувачи или аеромедицински центри.

Без оглед на третиот потстав, во случај на лиценца за рекреативно пилотирање, општ лекар со доволно познавање на медицинската историја на барателот може да има функција како аеромедицински испитувач, ако националното законодавство го дозволува тоа, во согласност со деталните правила за спроведување во согласност со постапката наведена во член 65 (3); овие правила за спроведување обезбедуваат одржување на нивото на безбедност.

Привилегиите што му се даваат на пилотот и опсегот на лиценцата и медицинската потврда се детално претставени во таквата лиценца и потврда.

Условите од вториот и третиот потстав може да се исполнат со прифаќање на лиценци и медицински потврди издадени од, или во име на трета земја, под услов да се засеegnати пилотите вклучени во управувањето со леталата наведени во член 4(1)(в).

3. Способноста организациите за обуки на пилоти и аеромедицинските центри да ги исполнуваат обврските поврзани со нивните привилегии поврзани со издавањето на лиценците и медицинските сертификати ќе се регистрираат со издавање на одобрување.

Организациите за обука на пилоти или аеромедицинските центри ќе добијат одобрување кога ќе ги исполнат правилата дефинирани за обезбедување на усогласеност со соодветните основни барања утврдени во Анекс III.

Привилегиите кои се добиени со одобрувањата ќе бидат детално објаснети во истите.

4. Уредот за симулација на летање што се користи за обука на пилотите ќе биде предмет на сертификат. Овој сертификат се издава кога ќе се покаже дека уредот ги исполнува правилата дефинирани за обезбедување на усогласеност со релевантните основни барања утврдени во Анекс III.

5. Лицата што се одговорни за обезбедување на обуката за летање или обуката за симулација на летање или ја проценуваат способноста на пилотите и аеромедицинските испитувачи, ќе имаат соодветен сертификат. Овој сертификат се издава кога ќе се покаже дека соодветното лице ги исполнува правилата дефинирани за обезбедување на усогласеност со релевантните основни барања утврдени во Анекс III.

Привилегиите кои се добиени со сертификатот ќе бидат детално објаснети во истите.

6. Мерките што се утврдени за измена и дополнување на несуштинските елементи од овој член, со дополнувањето, ќе се усвојат во согласност со регулаторната постапка за анализа наведена во член 65(4). Тие мерки особено ќе го утврдуваат следното:

(а) различните рејтинзи за лиценците за пилоти и медицинските сертификати за различни типови активности;

(б) условите за издавање, одржување, измена и дополнување, ограничување, суспендирање или укинување на лиценците, рејтинзите за лиценците, медицинските сертификати, одобрувањата и сертификатите наведени во ставовите 2, 3, 4 и 5, како и условите според кои тие сертификати и одобрувања не се потребни;

(в) привилегиите и обврските на носителите на лиценци, рејтинзи за лиценци, медицински сертификати, одобрувања и сертификатите наведени во ставовите 2, 3, 4 и 5;

(г) условите за конверзија на постоечките национални лиценци за пилоти и на националните лиценци за воздухопловни инженери во лиценци за пилоти, како и

условите за конверзија на националните медицински сертификати во општоприфатени медицински сертификати;

(д) без да ги доведе во прашање одредбите од билатералните договори склучени во согласност со членот 12, условите за прифаќање на лиценците од трети земји;

(ѓ) како пилотите на леталата наведени во точките (а) (ii), (г) и (ѓ) од Анекс II се усогласуваат со основните барања од Анекс III, кога се користат во комерцијалното воздухопловство.

7. При усвојувањето на мерките наведени во ставот 6, Комисијата ќе преземе обврска тие да бидат во согласност со највисоките и најдобрите практики, и научниот и технички напредок, во областа на обуката за пилоти.

Таквите мерки, исто така, ќе вклучуваат одредби за издавање на сите типови лиценци и рејтинзи за пилоти, кои се предвидени со Конвенцијата од Чикаго, и лиценците за рекреативен пилот кои опфаќаат некомерцијални активности со летало, со максимална сертифицирана маса на полетување од 2000 кг или помалку, и кои не ги исполнуваат критериумите наведени во член 3(s).

Член 8

Воздухопловни активности

1. Управувањето со летала наведени во членот 4(1) (б) и (в) ги исполнува основните барања, утврдени во Анекс IV.

2. Освен ако не е поинаку определено во правилата за спроведување, операторите вклучени во комерцијалните активности ќе ја прикажат својата способност и средства за вршење на обврските во однос на нивните привилегии. Овие способности и средства ќе бидат признати со издавање на сертификат. Привилегиите што се даваат на операторот и опсегот на активностите ќе бидат наведени во сертификатот.

3. Освен ако не е поинаку определено во правилата за спроведување, операторите вклучени во некомерцијалните активности со моторизирано летало ќе ја прикажат својата способност и средства за вршење на обврските во однос на управувањето со тоа летало.

4. Екипажот вклучен во управувањето со летала наведени во член 4(1) (б) и (в) ги исполнува основните барања, утврдени во Анекс IV. Тие што се вклучени во комерцијални активности ќе поседуваат потврда, како што е утврдено во Анекс III, пододдел О, точка (г) од OPS 1 1005, како што е утврдено со Регулативата (ЕЗ) бр.1899/2006 на Европскиот парламент и на Советот, од 12 декември 2006 година, која ја изменува и дополнува Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91¹⁰ на Советот; по одлука на земјите-членки, таквата потврда може да ја издаваат овластени оператори или организации што вршат обуки.

---

¹⁰ Сл. весник L 377, 27.12.2006, стр. 1.

5. Мерките што се утврдени за измена и дополнување на несуштинските елементи од овој член, со дополнувањето, ќе се усвојат во согласност со регулаторната постапка за анализа наведена во член 65(4). Тие мерки особено ќе го утврдуваат следното:

(а) условите за управување со летало во согласност со основните барања утврдени во Анекс IV;

(б) условите за издавање, одржување, измена и дополнување, ограничување, суспендирање и укинување на сертификатите наведени во ставот 2 и условите според кои сертификатот ќе биде заменет со декларација за способност и средствата на операторот за извршување на неговите обврски во врска со ракувањето со леталото;

(в) привилегиите и обврските на носителите на сертификати;

(г) условите и постапките за декларацијата од страна на и за надзор на операторите наведени во ставот 3 и условите според кои таа декларација ќе биде заменета со демонстрација на способноста и средствата за извршување на обврските поврзани со привилегиите на операторот кој е признат со издавање на сертификатот;

(д) условите за издавање, одржување, измена и дополнување, суспендирање и укинување на потврдите за екипажот, наведени во ставот 4;

(ѓ) условите според кои операторите ќе имаат забрана, ограничување или условување, во интерес на безбедноста;

(е) како воздухопловните активности наведени во точките (а) (ii), (г) и (ж) од Анекс II се усогласуваат со основните барања од Анекс IV, кога се користат во комерцијалното воздухопловство.

6. Мерките наведени во ставот 5:

- ќе бидат во согласност со највисоките и најдобрите практики во областа на воздухопловните активности,

- ќе дефинираат различни типови активности и ќе овозможат соодветните барања и усогласувањето да бидат соодветни на сложеноста на активностите и вклучениот ризик,

- ќе ги имаат предвид светските воздухопловни искуства за работа, како и научниот и технички напредок,

- во однос на комерцијалниот авиотранспорт и без влијание врз претходниот став, истите ќе бидат дефинирани врз основа на општи технички барања и административни постапки, наведени во Анекс III од Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91,

- ќе се основаат на процената на ризикот и ќе бидат пропорционални на степенот и опсегот на активноста,

- ќе овозможуваат непосредна и брза реакција за дефинираните причини за несреќите и сериозните инциденти,

- нема да им наложуваат на леталата од член 4(1) (в) барања што не се компатибилни со обврските на земјите-членки според Меѓународната организација за цивилна воздушна пловидба (ИКАО).

Член 9

Летала што ги користат оператори на трети земји во или надвор од Заедницата

1. Леталата наведени во член 4(1) (г), како и екипажот и релевантните активности, ќе бидат во согласност со применливите стандарди на ИКАО. Во случај да не постојат такви стандарди, леталата и нивните активности ќе бидат во согласност со барањата утврдени во анексите I, III и IV, под услов тие барања да не бидат во спротивност со правата на трети земји според меѓународните конвенции.

2. Операторите вклучени во комерцијални активности со леталата наведени во ставот 1, ќе ја покажат својата способност и средствата за усогласување со барањата наведени во ставот 1.

Барањата наведени во првиот потстав може да се исполнат со прифаќање на сертификатите издадени од или во име на трета земја.

Способностите и средствата наведени во првиот потстав ќе се признаваат со издавање овластувања. Привилегиите што се даваат на операторот и опсегот на активностите ќе бидат наведени во овластувањето.

3. Операторите вклучени во некомерцијалните активности со сложено моторизирано летало, со леталата наведени во ставот 1, може да бидат обврзани да ја прикажат својата способност и средства за вршење на обврските во однос на управувањето со тоа летало.

4. Мерките што се утврдени за измена и дополнување на несусштинските елементи од овој член, со дополнувањето, ќе се усвојат во согласност со регулаторната постапка за анализа наведена во член 65(4). Тие мерки особено ќе го утврдуваат следното:

(а) како леталата наведени во членот 4(1) (г) или екипажот, кој нема стандарден ИКАО сертификат за способност за летање или лиценца, може да добијат овластување за вршење дејност во или надвор од Заедницата;

(б) условите за управување летало во согласност со одредбите од ставот 1;

(в) условите за издавање, одржување, измена и дополнување, суспендирање или укинување на овластувањето на операторот наведено во ставот 2, земајќи го предвид сертификатот издаден од земјата на регистрација или земјата на операторот, без тоа да влијае врз Регулативата (ЕЗ) бр. 2111/2005 и правилата за нејзино спроведување;

(г) привилегиите и обврските на носителите на овластувања;

(д) условите и постапките за декларација од страна на и за надзор на операторите наведени во став 3;

(f) условите според кои операторите ќе имаат забрана, ограничување или услови, во интерес на безбедноста, во согласност со член 22(1).

5. При усвојувањето на мерките наведени во ставот 4, Комисијата ќе преземе обврска:

(a) да се имаат предвид, каде што е соодветно, препорачаните стандарди и упатства од ICAO;

(б) ниту едно од барањата да не го надминува она што се бара од леталата наведени во член 4(1) (б) и од операторите на тие летала;

(в) каде што е соодветно, да се користат мерките, во согласност со членовите 5(5) и 8(5);

(г) процесите преку кои се добиваат овластувањата да бидат едноставни, пропорционални, економични и ефикасни во сите случаи, овозможувајќи барањата и усогласувањето да биде соодветно на сложеноста на активностите и вклучениот ризик. Процесот особено ќе го има предвид следното:

(i) резултатите од универзалната програма за ревизија за безбедносен надзор на ICAO;

(ii) информациите од проверката на леталото и евиденцијата за процената на безбедноста на летало на друга земја; и

(iii) други информации за безбедносните аспекти, во однос на релевантниот оператор.

Член 10

Надзор и спроведување

1. Земјите-членки, Комисијата и Агенцијата меѓусебно ќе соработуваат во насока на обезбедување секој производ, лице или организација што се предмет на оваа Регулација да бидат во согласност со нејзините одредби и правилата за спроведување.

2. За целите на спроведување од ставот 1, земјите-членки, на нивниот надзор на сертификатите што ги издаде, дополнително ќе вршат истраги, вклучително и проверки на леталата и ќе преземаат мерки, вклучително и заземјување на леталото, за спречување на понатамошните прекршоци.

3. За целите на спроведувањето од ставот 1, Агенцијата ќе спроведува истраги во согласност со член 24(2) и член 55.

4. Со цел да се овозможи соодветно спроведување од страна на надлежните тела, земјите-членки, Комисијата и Агенцијата ќе разменуваат информации за идентификуваните прекршоци.

5. Мерките што се утврдени за измена и дополнување на несуштинските елементи од овој член, со дополнувањето, ќе се усвојат во согласност со регулаторната постапка за анализа наведена во член 65(4). Тие мерки особено ќе го утврдуваат следното:

(а) услови за собирање, размена и распределба на информациите;

(б) услови за спроведување на проверки на леталата, вклучително и систематските услови;

(в) услови за приземјување на летало кои не се во согласност со барањата од оваа Регулатива или правилата за нејзиното спроведување.

Член 11

Признавање на сертификати

1. Земјите-членки, без дополнителни технички барања или процена, ќе ги признаваат сертификатите што се издаваат во согласност со оваа Регулатива. Кога првичното признавање е за одредена цел или цели, секое понатамошно признавање ќе ја опфаќа само истата цел или цели.

2. Комисијата, на своја иницијатива или на барање на земјата-членка или на барање на Агенцијата, може да започне постапка, која е дефинирана со член 65(7), за да одлучи дали сертификатот издаден во согласност со оваа Регулатива ефикасно соодветствува со оваа Регулатива и со правилата за нејзино спроведување.

Во случај на неусогласување или неефикасно усогласување, Комисијата ќе побара од издавачот на сертификатот да ги преземе соодветните корективни активности и безбедносни мерки, како што е ограничување или повлекување на сертификатот. Понатаму, одредбите од ставот 1 нема да се однесуваат на сертификатите од денот на известување на земјите-членки за одлуката на Комисијата.

3. Кога Комисијата ќе има доволно докази дека биле преземени соодветни корективни мерки од страна на издавачот, наведени во став 2, за решавање на случајот на неусогласување или неефикасно усогласување и дека повеќе не се неопходни безбедносни мерки, ќе одлучи дека одредбите од ставот 1 повторно ќе се применуваат за овој сертификат. Овие одредби ќе се применуваат од денот на известување на земјите-членки за ваквата одлука.

4. При донесување на мерките наведени во членовите 5(5), 7(6) и 9(4) и без влијание врз член 69(4), сертификатите кои не може да се издадат во согласност со оваа Регулатива може да се издадат врз основа на применливите национални регулативи.

5. При донесување на мерките наведени во член 8(5) и без влијание врз членот 69 (4), сертификатите кои не може да се издадат во согласност со оваа Регулатива може да се издадат врз основа на применливите национални регулативи или онаму каде што е соодветно, врз основа на соодветните услови од Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91.

6. Одредбите од овој член нема да бидат во спротивност со Регулативата (ЕЗ) бр. 2111/2005 и со правилата за нејзино спроведување.

Член 12

Прифаќање на сертификатите од трета земја

1. По пат на отстапување од одредбите од оваа Регулатива и правилата за нејзиното спроведување, Агенцијата или воздухопловните власти во земјата-членка може да издаваат сертификати врз основа на сертификатите издадени од аеронаутичките власти на трета земја, како што е предвидено во договорите за признавање помеѓу Заедницата и таа трета земја.

2. (а) Во отсуство на договор склучен помеѓу Заедницата, земјата-членка или Агенцијата може да издадат сертификати врз основа на сертификатите издадени од надлежните тела на трета земја, со примена на договор склучен помеѓу таа земја-членка со трета земја, пред влегување во сила на одредбите од оваа Регулатива и со известување до Комисијата и другите земји-членки. Агенцијата може, исто така, да ги издаде таквите сертификати во име на која било земја-членка, со примена на договор склучен од една од земјите-членки со засегнатата трета земја.

(б) Ако Комисијата смета дека:

- одредбите од договор помеѓу земја-членка и трета земја нема да обезбеди ниво на безбедност еднакво на тоа што е утврдено со оваа Регулатива и со правилата за нејзино спроведување, и/или

- таквиот договор би бил дискриминирачки за одредена земја-членка, без оглед на безбедносните причини или е спротивен на надворешната политика на Заедницата во однос на одредена трета земја,

може, во согласност со постапката утврдена во член 65 (2), да побара од засегнатата земја-членка да го измени договорот, да ја прекине неговата примена или да го отфрли, во согласност со член 307 од Договорот.

(в) Земјите-членки ќе ги преземат неопходните мерки за отфрлање на договорите колку што е можно побрзо по влегување во сила на договор помеѓу Заедницата и третата земја, за областите што ги опфаќа тој договор.

Член 13

Квалификувани субјекти

Кога се распределува одредена задача за сертификација за одреден квалификуван субјект, Агенцијата или националното воздухопловно тело, ќе обезбедат тој субјект да ги исполнува критериумите утврдени во Анекс V.

Член 14

Одредби во однос на флексибилноста

1. Одредбите од оваа Регулатива и правилата за нејзиното спроведување нема да претставуваат пречка за одредена земја-членка веднаш да реагира на одреден

безбедносен проблем кој вклучува производ, лице или организација што е предмет на одредбите од оваа Регулатива.

Земјата-членка веднаш ќе ги извести Агенцијата, Комисијата и другите земји-членки за преземените мерки и причините за истите.

2. (а) Агенцијата ќе процени дали безбедносниот проблем може да се реши во рамките на нејзините надлежности, во согласност со член 18 (г). Во овој случај соодветно ќе одлучи, во рок од еден месец по известувањето во согласност со ставот 1.

(б) Ако Агенцијата заклучи дека безбедносниот проблем не може да се реши во согласност со точка (а), во рокот утврден во таа точка, ќе издадат препорака, во согласност со член 18(б), дали треба да се измени оваа Регулатива или правилата за нејзино спроведување и дали соодветните мерки треба да се задржат или да се повлечат.

3. Мерките што се создадени за измена и дополнување на несуштинските елементи од оваа Регулатива, со нејзино дополнување, а поврзано со тоа дали несоодветното ниво на безбедност или недостатокот на оваа Регулатива или правилата за нејзино спроведување даваат оправдување за измената и дали усвоените мерки во согласност со ставот 1 може да се задржат, ќе бидат донесени во согласност со регулаторната постапка со анализа, наведена во член 65(6). Во таков случај, мерките соодветно ќе се применуваат од страна на сите земји-членки и одредбите од член 11 ќе се применуваат за тие мерки. Ако нема оправдување за мерките, истите ќе бидат повлечени од страна на земјите-членки.

4. Земјите-членки може да дозволат исклучоци од материјалните услови утврдени во оваа Регулатива и од правилата за нејзино спроведување, во случај на непредвидени итни оперативни околности или потреби со ограничено времетраење, под услов да нема негативно влијание за нивото на безбедност. Агенцијата, Комисијата и другите земји-членки ќе бидат известени за таквите исклучоци, веднаш по нивното повторно појавување или онаму каде што таквите околности се појавуваат подолго од два месеци.

5. Агенцијата ќе процени дали исклучоците за кои известува земјата-членка се помалку ограничувачки од применливите одредби на Заедницата и во рок од еден месец од известувањето, ќе издаде препорака во согласност со член 18(б) за тоа дали овие исклучоци се во согласност со целите за општата безбедност од оваа Регулатива или кое било друго правило од законодавството на Заедницата.

Ако одреден исклучок не е во согласност со целите за општа безбедност од оваа Регулатива или друго правило од законодавството на Заедницата, Комисијата ќе одлучи да не го дозволи исклучокот, во согласност со постапката наведена во член 65(7). Во тој случај, засегнатата земја-членка ќе го повлече исклучокот.

6. Онаму каде што може да се постигне еднакво ниво на заштита со она што се постигнува со примена на правилата за спроведување на оваа Регулатива со помош на други средства, земјите-членки можат, без дискриминација врз основа на националноста, да дадат одобрување кое отстапува од тие правила за спроведување.

Во такви случаи, засегнатата земја-членка ќе ја извести Агенцијата и Комисијата дека има намера да даде такво одобрување и ќе ги наведе причините за потребата од отстапување од релевантното правило, како и условите што се утврдени за да се обезбеди тоа еднакво ниво на заштита.

7. Во рок од два месеца од известувањето во согласност со ставот 6, Агенцијата ќе издаде препорака, во согласност со член 18(б), за тоа дали предложеното одобрување во согласност со ставот 6 ги исполнува условите утврдени во тој став.

Мерките што се утврдени за измена и дополнување на несуштинските елементи од оваа Регулатива, со дополнувањето, дали предлог-одобрувањето може да се даде, ќе се усвојат во согласност со регулаторната постапка за анализа наведена во член 65(б), во рок од еден месец по приемот на препораката од Агенцијата. Во таков случај, Комисијата ќе ги извести сите земји-членки за својата одлука, кои, исто така, ќе може да ја применат таа мерка. Одредбите од член 15 ќе се применуваат за односната мерка.

Член 15

Мрежа за информирање

1. Комисијата, Агенцијата и националните воздухопловни власти ќе разменуваат информации што им се достапни во контекст на примената на оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување. Субјектите надлежни за истрага на несреќите и инцидентите во воздухопловството или надлежни за анализа на случаите, ќе имаат пристап до тие информации.

2. Без влијание врз правото на јавноста за пристап до документите на Комисијата, како што е утврдено во Регулативата (ЕЗ) бр. 1049/2001, Комисијата, во согласност со постапката наведена во член 65(3), на своја иницијатива ќе донесе мерки за распределба на информациите од ставот 1 од овој член, до заинтересираните страни. Овие мерки, кои може да бидат генерички или поединечни, ќе бидат врз основа на потребата за:

(а) обезбедување информации за подобрување на безбедноста во воздухопловството за лицата и организациите;

(б) ограничување на распределбата на информации само на она што е потребно за целта на корисниците, со цел да се обезбеди соодветен степен на доверливост на тие информации.

3. Националните воздухопловни власти, во согласност со националното законодавство, ќе ги преземат неопходните мерки за да обезбедат соодветно ниво на доверливост на информациите што ги добиваат во согласност со ставот 1.

4. Со цел информирање на јавноста за степенот на општата безбедност, Агенцијата објавува годишен преглед на безбедноста. Од влегувањето во сила на мерките наведени во член 10(5), овој преглед на безбедноста содржи анализа на сите информации добиени во согласност со член 10. Оваа анализа е едноставна и лесна за разбирање и покажува дали има зголемени безбедносни ризици. Во оваа анализа не се откриваат изворите на информациите.

Член 16

Заштита на изворот на информации

1. Онаму каде што Комисијата или Агенцијата ги добила информациите од член 15(1) од физичко лице по доброволна основа, изворот на тие информации нема да се открие. Кога информациите ги обезбедува национално тело, изворот на информациите ќе биде заштитен во согласност со националното законодавство.

2. Без да се доведат во прашање применливите правила од кривичното право, земјите-членки ќе се воздржат од постапување по ненамерни прекршоци на законот кои ги утврдиле само бидејќи биле во согласност со оваа Регулатива и со правилата за нејзино спроведување.

Ова правило нема да се применува во случаи на сериозен прекршок.

3. Без влијание врз применливите правила од кривичното право и според постапките утврдени во националното законодавство, земјите-членки ќе осигурат дека вработените кои обезбедуваат информации со примена на оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување нема да бидат предмет на какви било влијанија на страната на нивниот работодавец.

Ова правило нема да се применува во случаи на сериозен прекршок.

4. Овој член нема да биде во спротивност со националните правила поврзани со пристапот до информациите од правосудните органи.

ПОГЛАВЈЕ III.

ЕВРОПСКА АГЕНЦИЈА ЗА БЕЗБЕДНОСТ ВО ВОЗДУХОПЛОВСТВОТО

ОДДЕЛ I

Задачи

Член 17

Воспоставување и функции на Агенцијата

1. За целите на спроведување на оваа Регулатива, ќе се воспостави Европската агенција за безбедност во воздухопловството.

2. За целите на обезбедување соодветно функционирање и развој на безбедноста во цивилната воздушна пловидба, Агенцијата ќе го направи следното:

(а) ќе преземе активности и ќе дефинира ставови за сите прашања опфатени со член 1(1);

(б) ќе § помага на Комисијата преку подготовка на мерки што треба да се преземат за спроведување на оваа Регулатива. Онаму каде што овие сочинуваат технички правила, а особено правила поврзани со градбата, дизајнот и оперативните аспекти, Комисијата може и да не ја промени нивната содржина пред да се координира со Агенцијата за тоа. Агенцијата, исто така, ќе ги обезбеди неопходната техничка, научна и административна поддршка за Комисијата, за извршување на нејзините задачи;

(в) ќе ги преземе неопходните мерки во рамки на нејзините надлежности според оваа Регулатива или според законодавството на Заедницата;

(г) ќе спроведува инспекции и истраги кои се неопходни за исполнување на задачите;

(д) во областите на нејзините надлежности, во име на земјите-членки, ќе врши функции и задачи кои ги добила со применливите меѓународни конвенции, особено Конвенцијата од Чикаго.

Член 18

Мерки на Агенцијата

Онаму каде што е соодветно, Агенцијата:

(а) ќе дава мислења за Комисијата;

(б) ќе дава препораки за Комисијата, за примена на член 14;

(в) ќе дава спецификации за сертификација, вклучително кодекси за способност за летање и прифатливи средства за усогласување, како и упатства за примена на оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување;

(г) ќе ги донесе соодветните одлуки за примена на членовите 20, 21, 22, 23, 54 и 55;

(д) ќе доставува извештаи до инспекциите за стандардизација извршени според членовите 24(1) и 54.

Член 19

Мислења, спецификации за сертификација и упатства

1. Со цел да § се помогне на Комисијата во подготовката на предлозите за основните принципи, применливоста и основните барања што треба да се претстават пред Европскиот парламент и пред Советот и донесувањето на правилата за спроведување, Агенцијата ќе подготви нацрт за истите. Нацртите ќе ги поднесе Агенцијата како мислења за Комисијата.

2. Агенцијата, во согласност со член 52 и правилата за спроведување донесени од Комисијата, ќе развие:

(а) спецификации за сертификација, вклучително кодекси за способност за летање и прифатливи средства за усогласување; и

(б) упатства;

што ќе се користат во процесот на сертификација.

Овие документи ќе ги содржат врвните и најдобри практики во областите опфатени со светските воздухопловни искуства, како и научниот и техничкиот напредок.

Член 20

Способност за летање и сертификација за животната средина

1. Во однос на производите, деловите и уредите наведени во член 4(1) (а) и (б), Агенцијата, онаму каде што е соодветно и утврдено со Конвенцијата од Чикаго или нејзините Анекси, во име на земјите-членки, да ги врши функциите и задачите во однос на степенот на достава, производство или регистрацијата поврзана со одобрувањето за дизајнот. За таа цел:

(а) за секој производ за кој е потребен тип-сертификат или промена во тип-сертификат, ќе дефинира и ќе извести за основата на тип-сертификатот. Основата за сертификација содржи применлив кодекс за способност за летање, чии одредби за кои е прифатено еднакво ниво на безбедност и посебните детални технички спецификации неопходни кога карактеристиките на дизајнот на одреден производ или активност ги прават некои од одредбите од кодексот за способност за летање несоодветни за обезбедување сообразност со основните барања;

(б) за секој производ за кој се бара ограничен сертификат за способност за летање, ќе дефинира посебни спецификации за способноста за летање и ќе достави извештај за истите;

(в) за секој дел или уред за кој е потребен сертификат, ќе дефинира и ќе достави известување за деталните спецификации за способност за летање;

(г) за секој производ за кој се бара сертификација за животната средина, во согласност со член 6, да дефинира и да достави известување за соодветните барања за животната средина;

(д) да спроведе, самостојно или преку националните воздухопловни или надлежни власти, истраги поврзани со сертификацијата на производите, деловите и уредите;

(ѓ) ќе издаде соодветни тип-сертификати или слични промени;

(е) ќе издаде сертификати за деловите и уредите;

(ж) ќе издаде соодветни сертификати за животната средина;

(з) ќе го изменува, суспендира или укине соодветниот сертификат, кога условите според кои бил издаден повеќе не се исполнети, или ако правното или физичкото лице што е носител на сертификатот не ги исполнило обврските што му се наложени со оваа Регулатива или со правилата за нејзиното спроведување;

(s) ќе обезбеди континуитет на функциите за способност за летање поврзани со производите, деловите и уредите кои се во нејзин надзор, вклучително навремена реакција кон безбедносните проблеми и издавање и распределба на применливите задолжителни информации;

(и) за леталата за кои треба да се издаде дозвола за летање, да дефинира стандарди за способноста за летање и постапки за исполнување на одредбите од член 5 (4) (a);

(j) да издава дозволи за летање со летало, за целите на сертификација во надлежност на Агенцијата, во договор со земјата-членка каде што е регистрирано леталото или каде што истото треба да се регистрира.

2. Во однос на организациите, Агенцијата:

(a) ќе спроведе, самостојно или преку националните воздухопловни или надлежни власти, инспекции и ревизии на организациите што поминуваат процес на сертификација;

(б) ќе издава и ќе ги обновува сертификатите за:

(i) организациите за дизајн, или

(ii) организациите за производство кои се наоѓаат на територијата на земјите-членки, ако тоа го бара засегнатата земја-членка; или

(iii) организациите за производство и одржување кои се наоѓаат надвор од територијата на земјите-членки;

(в) ќе го изменува, суспендира или укине сертификатот за соодветната организација, кога условите според кои бил издаден повеќе не се исполнети или ако организацијата што е носител на сертификатот не ги исполнило обврските што му се наложени со оваа Регулатива или со правилата за нејзиното спроведување;

Член 21

Сертификација на пилоти

1. Во однос на персоналот и организациите наведени во член 7(1), Агенцијата:

(a) ќе спроведе, самостојно или преку националните воздухопловни или надлежни власти, истраги и ревизии на организациите што ги сертифицира и, онаму каде што е соодветно, нивниот персонал;

(б) ќе издаде и ќе ги обновува сертификатите за организациите за обука на пилоти и аеромедицинските центри што се наоѓаат на територијата на земјите-членки, а каде што треба, за нивниот персонал;

(в) ќе го изменува, суспендира или укине соодветниот сертификат, кога условите според кои бил издаден повеќе не се исполнети или ако правното или физичкото лице

што е носител на сертификатот не ги исполнило обврските што му се наложени со оваа Регулатива или со правилата за нејзиното спроведување;

2. Во однос на уредите за симулација на летови наменети за обука, наведени во член 7(1), Агенцијата:

(а) ќе спроведе, самостојно или преку националните воздухопловни или надлежни власти, технички инспекции на уредите што ги сертифицира;

(б) ќе издава и ќе ги обновува сертификатите за:

(i) уредите за симулација на лет наменети за обука кои ги користат организациите за обука, сертифицирани од Агенцијата; или

(ii) уредите за симулација на летови кои се наоѓаат на територијата на земјите-членки, ако тоа го бара засегнатата земја-членка;

(iii) уредите за симулација на летовите наменети за обука кои се наоѓаат надвор од територијата на земјите-членки;

(в) ќе го изменува, суспендира или укине соодветниот сертификат, кога условите според кои бил издаден повеќе не се исполнети или ако правното или физичкото лице што е носител на сертификатот не ги исполнило обврските што му се наложени со оваа Регулатива или со правилата за нејзиното спроведување.

Член 22

Сертификати за воздухопловни активности

1. Агенцијата навремено ќе реагира во однос на проблемот што влијае врз безбедноста на воздухопловните активности, со определување на корективни мерки и распределба на релевантни информации до земјите-членки.

2. Во однос на ограничувањето на времето на летање:

(а) Агенција ќе издаде применливи спецификации за сертификација за да се обезбеди усогласеност со основните барања и како што е соодветно, правилата за спроведување поврзани со тоа. Првично, правилата за спроведување ќе вклучат материјални одредби од подделот Њ на Анекс III од Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91, земајќи ги предвид најновите научни и технички докази;

(б) земјата-членка може да одобри поединечни шеми за спецификација на времето за летање, кои се разликуваат од спецификациите за сертификација наведени во точка (а). Во овој случај, земјата-членка навремено ќе ги известува Агенцијата, Комисијата и другите земји-членки дека има намера да даде одобрување за таквата поединечна шема;

(в) по известувањето, Агенцијата, во рок од еден месец, ќе изврши проценка на поединечната шема, врз основа на научните и медицинските испитувања. Потоа, засегнатата земја-членка може да го даде одобрувањето, освен ако Агенцијата ја

разгледала шемата со таа земја-членка и предложила измени кон истата. Ако земјата-членка се согласи со овие промени, може соодветно на тоа да даде одобрување;

(г) во случај на непредвидени итни оперативни околности или оперативни потреби со ограничено времетраење и неповторлива природа, може провизорно да се применат отстапувања од спецификациите за сертификација, сè додека Агенцијата не го изрази своето мислење;

(д) ако земјата-членка не се согласува со заклучоците на Агенцијата во врска со поединечната шема, прашањето ќе го упати до Комисијата за таа да одлучи дали таа шема е во согласност со целите на безбедност од оваа Регулатива, во согласност со постапката наведена во член 65(3);

(ѓ) ќе биде објавена содржината на поединечните шеми кои се прифатливи за Агенцијата, или за кои Комисијата позитивно одлучила во согласност со точката (д).

Член 23

Оператори од трети земји

1. Во врска со операторите со леталата наведени во член 4(1) (г) вклучени во комерцијални воздухопловни активности, Агенцијата:

(а) ќе спроведе, самостојно или преку националните воздухопловни или надлежни власти, истраги и ревизии;

(б) ќе издаде и ќе ги обновува овластувањата наведени во член 9 (2), освен ако земјата-членка не ги изврши функциите и задачите на државата на операторот во однос на овие оператори;

(в) ќе го изменува, суспендира или укине овластувањето, кога условите според кои бил издаден веќе не се исполнети или ако засегнатата организација не ги исполнила обврските што му се наложени со оваа Регулатива или со правилата за нејзиното спроведување;

2. Во врска со операторите со леталата наведени во член 4(1) (г) вклучени во комерцијални воздухопловни активности, Агенцијата:

(а) ќе ги прима декларациите што се наведени во член 9 (3); и

(б) ќе спроведе, самостојно или преку националните воздухопловни или квалификувани власти, надзор над активностите за кои е примена декларацијата.

3. Во врска со леталата наведени во член 4(1) (г), Агенцијата ќе издава овластувања во согласност со член 9(4) (а).

Член 24

Следење на примената на правилата

1. Агенцијата ќе врши инспекции за стандардизација во областите опфатени со член 1(1), со цел да ја следи примената на оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување од страна на националните надлежни тела и за тоа ќе ја извести Комисијата.
2. Агенцијата ќе спроведе истраги и ќе преземе активности за следење на примената на оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување.
3. Агенцијата ќе изврши процена на влијанијата од спроведувањето на оваа Регулатива и правилата за нејзиното спроведување, имајќи ги предвид целите дефинирани во член 2.
4. Агенцијата ќе се консултира и ќе дава препораки за Комисијата за примената на член 14.
5. Работните методи на Агенцијата за спроведување на задачите наведени во ставовите 1, 3 и 4 ќе бидат предмет на барањата што треба да се усвојат во согласност со постапката наведена во член 65(2), земајќи ги предвид принципите утврдени во членовите 52 и 53.

Член 25

Казни и периодично плаќање казни

1. Без влијание врз член 20 и член 55, на барање на Агенцијата, Комисијата може:
  - (а) да им наложи на лицата и организациите на кои Агенцијата им дала сертификат, парична казна, каде што, намерно или ненамерно биле прекршени одредбите од оваа Регулатива или правилата за нејзино спроведување;
  - (б) да им наложи на лицата и организациите на кои Агенцијата им издала сертификат, периодично плаќање казна, пресметано од денот утврден во одлуката, со цел да им укаже на тие лица и организации да ги почитуваат одредбите од оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување.
2. Казните и периодичното плаќање казни наведени во ставот 1 ќе бидат со намера да разубедуваат и ќе бидат пропорционални на сериозноста на случајот и економскиот капацитет на носителот на сертификатот, земајќи го предвид степенот до кој била загрозувана безбедноста. Износот на паричните казни нема да надминува 4% од годишниот приход или промет на носителот на сертификатот. Износот на периодичните казни нема да надминува 2,5% од просечниот дневен приход или промет на носителот на сертификатот.
3. Комисијата, во согласност со постапката утврдена во член 65(3), ќе усвои детални правила за спроведување на овој член. Притоа, ќе го појасни следното:

(а) деталните критериуми за дефинирање на износот на казната или периодичната казна; и

(б) постапките за прашањата, мерките и поднесувањето на извештаите, како и деловникот за одлучување, вклучително одредбите за правата на одбрана, пристап до датотеки, правен застапник, доверливост и привремени одредби и квантификација и собирање парични казни и периодични казни.

4. Судот на правдата на Европските заедници ќе има неограничена надлежност за разгледување на одлуките, каде што Комисијата определила парична казна или периодично плаќање казна. Може да ја поништи, да ја намали или да ја зголеми паричната казна или наложеното периодично плаќање.

5. Одлуките што се донесени во согласност со ставот 1 нема да имаат кривичен карактер.

Член 26

Истражување

1. Агенцијата може да дефинира и да финансира истражување, сè додека истото е поврзано со подобрување на активностите во нејзина надлежност, без тоа да влијае на правото на Заедницата.

2. Агенцијата ќе го координира своето истражување и активностите за развој со оние на Комисијата и земјите-членки, за да се обезбеди дека политиките и активностите ќе бидат заемно конзистентни.

3. Резултатите од истражувањето што го финансира Агенцијата ќе бидат објавени, под услов Агенцијата да не ги класифицира како доверливи.

Член 27

Меѓународни односи

1. Агенцијата ќе им помага на Заедницата и на земјите-членки во нивните односи со трети земји, во согласност со соодветното право на Заедницата. Особено, ќе помага во усогласувањето на правилата и заемното признавање во врска со одобрувањата што ја потврдуваат задоволителната примена на правилата.

2. Агенцијата може да соработува со аеронаутичките власти на трети страни и со меѓународните организации надлежни за прашањата опфатени со оваа Регулатива во рамките на работните договори склучени со тие тела, во согласност со соодветните одредби на Договорот. Таквите договори ќе бидат со претходна согласност на Комисијата.

3. Агенцијата ќе им помага на земјите-членки да ги исполнуваат меѓународните обврски, особено оние според Конвенцијата од Чикаго.

ОДДЕЛ II

Внатрешна структура

Член 28

Правен статус, локација, локални канцеларии

1. Агенцијата е тело на Заедницата. Ќе има правен статус.
2. Во секоја од земјите-членки, Агенцијата ќе има правно својство какво што имаат правните лица според нивните закони. Понатаму, може да располага со движен и недвижен имот и може да биде страна во правна постапка.
3. Агенцијата може да воспостави локални канцеларии во земјите-членки, ако тие се согласат на тоа.
4. Агенцијата ќе биде застапувана од сопствениот извршен директор.

Член 29

Персонал

1. Правилникот за персонал на Европските заедници, Условите за вработување на други државни службеници на Европските заедници и правилата усвоени заедно со институциите на Европските заедници за цели на примена на тие регулативи и услови за вработување ќе се однесуваат и на персоналот на Агенцијата, без влијание врз примената на член 39 од оваа Регулатива за членовите на Одборот за жалби.
2. Без влијание врз член 42, надлежностите на телото за назначување, дадени според Регулативите за персоналот и условите за вработување, Агенцијата ќе ги применува и за својот персонал.
3. Персоналот на Агенцијата ќе биде од строго ограничен број службеници назначени од Комисијата или земјите-членки за да вршат раководни должности. Останатиот персонал ќе се состои од други вработени ангажирани од Агенцијата за извршување на нејзините задачи кога тоа ќе биде неопходно.

Член 30

Привилегии и имунитети

Протоколот за привилегиите и имунитетите на Европските заедници, даден како анекс кон договорите за основање на Европската заедница и Европската заедница за атомска енергија, ќе важи и за Агенцијата.

Член 31

Одговорност

1. Договорната одговорност на Агенцијата ќе биде во надлежност на законот што се применува за релевантниот договор.
2. Судот на правдата на Европските заедници ќе има надлежност да донесува одлуки во согласност со арбитражна клаузула содржана во договор склучен од страна на Агенцијата.
3. Во случај на вондоговорна одговорност, Агенцијата, во согласност со основните принципи заеднички за правата на земјите-членки, ќе исправи каква било штета предизвикана од нејзините услуги или активностите на нејзините службеници при извршување на нејзините должности.
4. Судот на правдата на Европските заедници има надлежност за споровите поврзани со обесштетувањето на каква било штета, како што е наведено во ставот 3.
5. Личната одговорност на службениците кон Агенцијата е во надлежност на одредбите утврдени во Регулативите за персоналот и условите за вработување кои се однесуваат на нив.

Член 32

Објавување документи

1. Без влијание врз одлуките донесени врз основа на член 290 од Договорот, следните документи ќе бидат изготвувани на сите официјални јазици на Заедницата:
  - (а) прегледот на безбедноста наведен во член 15(4);
  - (б) мислењата доставени до Комисијата, во согласност со член 19(1);
  - (в) годишниот општ извештај и програмата за работа, наведени во член 33(2) (б), односно (в).
2. Преводот што е потребен за функционирање на Агенцијата ќе биде обезбеден преку Центарот за превод за телата на Европската унија.

Член 33

Надлежности на Управниот одбор

1. Агенцијата има свој Управен одбор.
2. Управниот одбор го врши следното:
  - (а) назначува извршен директор и директори на предлог од извршниот директор, во согласност со член 39;

(б) донесува годишен општ извештај за активностите на Агенцијата и го доставува најдоцна до 15 јуни до Европскиот парламент и до Советот, Комисијата, Судот на ревизори и земјите-членки; во името на Агенцијата, ќе доставува еднаш годишно до Европскиот парламент и до Советот (во понатамошниот текст како тело надлежно за буџет) информации кои се важни за резултатот од постапките за проценка, особено информациите во врска со последиците од промените на задачите на Агенцијата;

(в) секоја година пред 30 септември, а по добивање на мислењето од Комисијата, ќе ја усвојува програмата за работа на Агенцијата за наредната година и истата ќе ја достави до Европскиот парламент, Советот, Комисијата и земјите-членки; оваа програма за работа ќе биде донесена да не биде во спротивност со годишната постапка за буџетирање во Заедницата и законодавната програма на Заедницата во соодветните области од воздухопловната безбедност; мислењето на Комисијата ќе биде дадено во прилог на програмата за работа;

(г) донесува насоки за распределба на задачите за сертификација на националните воздухопловни власти и квалификуваните тела, во согласност со Комисијата;

(д) воспоставува постапки за одлучување од страна на извршниот директор, како што е утврдено со членовите 52 и 53;

(ѓ) да ги врши активностите поврзани со буџетот на Агенцијата, во согласност со членовите 59, 60 и 63;

(е) назначува членови на Одборот за жалби, во согласност со член 41;

(ж) да има дисциплинска надлежност над извршниот директор и над директорите, во согласност со извршниот директор;

(з) го дава своето мислење за мерките поврзани со трошоците, како што е наведено во член 64(1);

(с) изготвува Деловник;

(и) одлучува за лингвистичките договори за Агенцијата;

(ј) дополнува, каде што е потребно, список документи наведен во член 32(1);

(к) дефинира организациска структура за Агенцијата и усвојува политика за екипирање со персонал.

3. Управниот одбор може да го советува извршниот директор за кое било прашање поврзано со стратешкиот развој на безбедноста во воздухопловството, вклучително истражување како што е дефинирано во член 26.

4. Управниот одбор ќе воспостави советодавно тело на заинтересирани страни, со кои ќе се консултира пред донесување одлуки во областите наведени во ставот 2(в), (д) и (з). Управниот одбор може, исто така, да одлучи да се консултира со советодавното тело за другите прашања наведени во ставовите 2 и 3. Управниот одбор нема да биде обврзан со мислењето од советодавното тело.

5. Управниот одбор може да воспостави работни тела за да помогнат при извршување на нејзините функции, вклучително и подготовката на одлуките и следењето на нивното спроведување.

Член 34

Состав на Управниот одбор

1. Управниот одбор е составен од по еден претставник на секоја земја-членка и еден претставник на Комисијата. Членовите се избираат врз основа на нивното искуство и нивните заложби во полето на цивилното воздухопловство, нивните менаџерски способности и нивната експертиза, коишто ќе се користат за остварување на целите на оваа Регулатива. Надлежниот комитет на Европскиот парламент целосно се информира за секоја работа соодветно.

Секоја земја-членка назначува по еден член за Управниот одбор и по еден заменик којшто ќе го претставува членот во негово/нејзино отсуство. Исто така, Комисијата назначува свој претставник и заменик. Мандатот е со траење од пет години. Мандатот може да се обновува.

2. Доколку е тоа соодветно, учеството на претставници на трети земји од Европа и условите за такво учество се дефинираат во уредувањата споменати во член 66.

3. Советодавното тело споменато во член 33(4) назначува четворица од своите членови да учествуваат како набљудувачи во Управниот одбор. Колку што е можно повеќе, тие ги претставуваат различните ставови претставени во советодавното тело. Мандатот на овие членови е со траење од 30 месеци и може да се обнови еднаш.

Член 35

Претседателство на Управниот одбор

1. Управниот одбор избира претседател и заменик-претседател од редот на своите членови. Заменик-претседателот по службена должност го заменува претседателот доколку тој/таа не може да ги исполнува своите обврски. 2. Мандатот на претседателот и заменик-претседателот истекува кога престанува нивното членство во Управниот одбор. Како резултат на ова, мандатот на претседателот и заменик-претседателот е со траење од три години. Мандатот може да се обнови само еднаш.

Член 36

Состаноци

1. Претседателот ги свикува состаноците на Управниот одбор.

2. Извршниот директор на Агенцијата учествува во дискусиите за време на состаноците.

3. Управниот одбор годишно одржува најмалку два редовни состаноци. Освен тоа, се состанува на барање на претседателот или на барање на најмалку една третина од членовите.
4. Управниот одбор може да повика кое било лице, чиешто мислење може да биде од интерес, да учествува на состаноците како набљудувач.
5. На членовите на Управниот одбор, согласно одредбите од неговиот Деловник, може да им помагаат советници или експерти.
6. Агенцијата ги обезбедува секретарските услуги на Управниот одбор.

Член 37

Гласање

1. Без да се доведе во прашање член 39(1), Управниот одбор ги донесува своите одлуки со двотретинско мнозинство од своите членови. На барање на член од Управниот одбор, одлуката спомената во член 33(2) (и) се донесува со едногласност.
2. Секој член, назначен согласно член 34(1), има право на еден глас. Во отсуство на член, нејзиниот/неговиот заменик има право да го оствари неговото/нејзиното право на глас. Не гласаат ниту набљудувачите ниту извршниот директор на Агенцијата.
3. Во Деловникот се утврдуваат подеталните уредувања за гласање, особено условите во кои може да постапува член во име на друг член, како и условите за кворум, онаму каде што тоа е соодветно.

Член 38

Функции и надлежности на извршниот директор

1. Агенцијата ја управува извршен директор, којшто е целосно независен во извршувањето на своите обврски. Без притоа да се доведат во прашање надлежностите на Комисијата и на Управниот одбор, извршниот директор не бара ниту прифаќа инструкции од која било влада или од некое друго тело.
2. Европскиот парламент или Советот може да го повика извршниот директор да достави извештај за извршување на своите задачи.
3. Извршниот директор ги има следниве функции и надлежности:
  - (а) да ги одобрува мерките на Агенцијата, како што се определува со член 18 во рамки на границите одредени со оваа Регулатива, со правилата за нејзино спроведување и со секој важечки закон;
  - (б) да одлучува за проверки и истраги, како што се предвидува во членовите 54 и 55;
  - (в) да им распределува задачи за сертифицирање на националните воздухопловни тела или на квалификувани тела согласно насоките утврдени од Управниот одбор;

(г) да презема какви било меѓународни функции и техничка соработка со трети земји согласно член 27;

(д) да презема секакви потребни чекори, вклучувајќи и донесување на внатрешни административни инструкции и објавување на известувања, со цел да обезбеди функционирање на Агенцијата согласно одредбите од оваа Регулатива;

(ѓ) секоја година да подготвува општ извештај и да го доставува до Управниот одбор.

(е) персоналот на Агенцијата да ги остварува надлежностите утврдени во член 29(2);

(ж) да составува процени на приходите и расходите на Агенцијата согласно член 59, и да го спроведува буџетот согласно член 60;

(з) да ги делегира своите надлежности на други членови од персоналот на Агенцијата согласно правилата, коишто ќе се донесат во согласност со постапката спомената во член 65(2);

(с) со согласност на Управниот одбор, да донесува одлуки во врска со основање на локални канцеларии во земјите-членки во согласност со член 28(3);

(и) да ја подготвува и да ја остварува годишната програма за работа;

(ј) да одговори на барања за помош од Комисијата.

Член 39

Назначување на виши службеници

1. Извршниот директор се назначува врз основа на заслуги и документирана компетентност и искуство значајно за цивилното воздухопловство. Извршниот директор се назначува или се отповикува од страна на Управниот одбор по предлог на Комисијата. Управниот одбор ги носи своите одлуки врз основа на тричетвртинско мнозинство од своите членови. Пред да биде назначен, кандидатот избран од Управниот одбор може да се повика да даде изјава пред надлежниот комитет или надлежните комитети на Европскиот парламент и да одговори на прашања поставени од неговите или нивните членови.

2. На извршниот директор може да му помагаат еден или повеќе директори. Доколку извршниот директор е отсутен или не е на располагање, тогаш неговото/нејзиното место го зазема еден од директорите.

3. Директорите на Агенцијата се назначуваат врз основа на професионална компетентност значајна за цивилното воздухопловство. Управниот одбор ги назначува или ги отповикува директорите по предлог на извршниот директор.

4. Мандатот на извршниот директор и на директорите е со траење од пет години. Мандатот на директорите може да се обновува, а мандатот на извршниот директор може да се обнови само еднаш.

Член 40

Надлежности на Апелацискиот одбор

1. Во рамките на Агенцијата, се воспоставуваат еден или повеќе Апелациски одбори.
2. Апелацискиот одбор или одбори е/се одговорен/ни за донесување одлуки по жалби против одлуките споменати во член 44.
3. Апелацискиот одбор или одбори се свикува/ат по потреба. Бројот на Апелациски одбори и работата што ќе му/им се распределени се одредува од страна на Комисијата којашто постапува согласно постапката спомената во член 65(3).

Член 41

Состав на Апелацискиот одбор

1. Апелацискиот одбор се состои од претседател и два члена.
2. Претседателот и членовите имаат заменици коишто ќе ги претставуваат во нивно отсуство.
3. Претседателот, другите членови и нивните заменици ги назначува Управниот одбор од список на квалификувани кандидати донесен од Комисијата.
4. Онаму каде што Апелацискиот одбор смета дека карактерот на жалбата го наложува тоа, може да повика дополнително два члена од списокот споменат во став 3.
5. Потребните квалификации на членовите на Апелацискиот одбор, надлежностите на поединечни членови во подготвителната фаза на одлуки и условите за гласање ги одредува Комисијата којашто постапува согласно постапката спомената во член 65(3).

Член 42

Членови на Апелацискиот одбор

1. Мандатот на членовите на Апелацискиот одбор, вклучувајќи го и претседателот и кој било заменик, е во траење од пет години. Овој мандат може да се обновува.
2. Членовите на Апелацискиот одбор се независни. Во донесувањето на своите одлуки тие не може да се обврзат со никакви инструкции.
3. Членовите на Апелацискиот одбор не може да извршуваат други обврски во рамките на Агенцијата. Членовите на Апелацискиот одбор може да работат со скратено работно време.
4. Членовите на Апелацискиот одбор не може да бидат отстранети од должност ниту од списокот на квалификувани кандидати, за време на нивниот мандат, освен во случај на сериозни основи за такво отстранување, и Комисијата, откако ќе го добие мислењето на Управниот одбор, донесува одлука со такво дејство.

Член 43

Исклучување и приговарање

1. Членовите на Апелациски одбор не учествуваат во каква било жалбена постапка доколку имаат личен интерес во случајот, претходно учествувале како претставници на една од страните во постапката, или доколку учествувале во донесување на одлуката што се обжалува.
2. Доколку, поради која било причина наведена во став 1 или која било друга причина, член на Апелацискиот одбор смета дека тој/таа не треба да учествува во некоја жалбена постапка, тој/таа соодветно го информира Апелацискиот одбор.
3. Против членовите на Апелацискиот одбор може да се поднесе приговор од која било страна на жалбената постапка на која било од основите во став 1, или ако членот е осомничен за пристрасност. Ваков приговор не се прифаќа доколку, и покрај тоа што била свесна за причина за приговор, страната на жалбената постапка има преземено процедурално дејство. Државјанството на членовите не може да биде основа за приговор.
4. Апелацискиот одбор одлучува околу активноста што треба да се преземе во случаите наведени во став 2 и став 3 без учество на засегнатите членови. За целите на донесување на оваа одлука, засегнатиот член ќе биде заменет во Апелацискиот одбор од неговиот/нејзиниот заменик.

Член 44

Одлуки што подлежат на обжалување

1. Може да се поднесе жалба против одлуки на Агенцијата донесени согласно членовите 20, 21, 22, 23, 55 или 64.
2. Жалба поднесена согласно став 1 не го одложува извршувањето на одлуката. Агенцијата, доколку смета дека дозволуваат условите, може да го одложи извршувањето на обжалената одлука.
3. Жалба против одлука, којашто не прекинува постапка во однос на една од страните, може да се поднесе само заедно со жалба против конечната одлука, освен кога одлуката не подлежи на посебна жалба.

Член 45

Лица што имаат право на жалба

Секое физичко или правно лице може да поднесе жалба против одлука што се однесува на него, или против одлука којашто, и покрај тоа што е одлука што се однесува на друго лице, директно или лично го засега. Страните на постапката може да бидат страна во жалбената постапка.

Член 46

Временска рамка и форма на жалбата

Жалбата, заедно со изјавата за основа на таа жалба, се доставува во писмена форма до Агенцијата во период од два месеци од известување на засегнатото лице за мерките, или, во отсуство на такво информирање, од денот кога засегнатото лице дознало за жалбата.

Член 47

Привремено прегледување

1. Ако извршниот директор смета дека жалбата е прифатлива и основана, ја менува одлуката. Ова не се применува кога подносителот на жалбата е спротивставена страна на друга страна во жалбената постапка.
2. Доколку одлуката не се измени во период од еден месец по добивање на изјавата за основите на жалбата, Агенцијата веднаш одлучува дали да го одложи спроведувањето на одлуката, согласно втората реченица од член 44(2), и ја доставува жалбата до Апелациониот одбор.

Член 48

Проверка на жалбите

1. Ако жалбата е прифатлива, Апелациониот одбор проверува дали е добро основана.
2. При проверување на жалбата согласно став 1, Апелациониот одбор постапува експедитивно. Одборот ги повикува страните на жалбената постапка онолку често, колку што смета дека е потребно, да достават во определен временски рок забелешки за известувањата издадени од нив или за соопштенијата од другите страни на жалбената постапка. Страните на жалбената постапка имаат право на усни презентации.

Член 49

Одлуки по жалби

Апелациониот одбор може да остварува какво било овластување коешто спаѓа во надлежност на Агенцијата или може да го достави случајот до надлежното тело на Агенцијата. Агенцијата е обврзана од одлуката на Апелациониот одбор.

Член 50

Случаи пред Судот на правдата

1. Пред Судот на правдата на Европската заедница може да се поднесат жалби за поништување на акти на Агенцијата коишто правно обврзуваат трети страни, за

неизвршување на акти и за штети предизвикани од страна на Агенцијата во текот на нејзините активности.

2. Барањата за поништување на одлуки на Агенцијата, донесени согласно членовите 20, 21, 22, 23, 55 или 64, може да се претстават пред Судот на правдата на Европските заедници само по целосно искористување на сите жалбени постапки во рамките на Агенцијата.

3. Агенцијата ги презема сите потребни мерки за усогласување со одлуката на Судот на правдата на Европските заедници.

Член 51

Директна жалба

Земјите-членки и институциите на Заедницата може да поднесат директна жалба до Судот на правдата на Европските заедници против одлуките на Агенцијата.

ОДДЕЛ III

Работни методи

Член 52

Постапки за составување мислења, спецификации за издавање сертификати и инструктивни материјали

1. Веднаш по влегувањето во сила на оваа Регулатива, Управниот одбор воспоставува транспарентни постапки за издавање мислења, спецификации за сертификати и инструктивни материјали споменати во член 18(а) и (в).

Постапките:

(а) се основаат на експертизата што е на располагање во рамките на воздухопловните регулаторни тела на земјите-членки;

(б) кога е потребно, вклучуваат соодветни експерти од значајни заинтересирани страни;

(в) гарантираат дека Агенцијата објавува документи и се консултира со заинтересирани страни, во согласност со временски распоред и постапка којашто вклучува обврска за Агенцијата да даде писмен одговор на процесот за советување.

2. Кога Агенцијата, согласно член 19, подготвува мислења, спецификации за сертифицирање и инструктивни материјали коишто треба да се применат од страна на земјите-членки, воспоставува постапка за консултирање со земјите-членки. За оваа цел, Агенцијата може да основа работна група во којашто секоја земја-членка има право да назначи свој експерт.

3. Мерките споменати во член 18(а) и (в) и постапките воспоставени согласно став 1 од овој член се објавуваат во официјално издание на Агенцијата.

4. Се воспоставуваат посебни постапки во врска со итни мерки што Агенцијата треба да ги преземе за да реагира на безбедносен проблем и да ги информира заинтересираните страни за мерките коишто тие треба да ги преземат.

Член 53

Постапки за донесување одлуки

1. Управниот одбор воспоставува транспарентни постапки за донесување поединечни одлуки, согласно член 18(г).

Постапките:

(а) гарантираат сослушување на физичкото или правното лице на коешто се однесува одлуката и на која било друга страна, којашто е директно или лично засегната;

(б) обезбедуваат известување на физичките или правните лица за одлуката и нејзиното објавување;

(в) гарантираат дека физичкото или правното лице на коешто се однесува одлуката, и која било друга страна на постапката, ќе бидат информирани за правните лекови што му се на располагање на тоа лице според оваа Регулатива;

(г) гарантираат дека одлуката содржи објаснувања.

2. Управниот одбор воспоставува постапки коишто ги одредуваат условите според кои се известува за одлуките и притоа се зема предвид жалбената постапка.

3. Се воспоставуваат посебни постапки за итни мерки што Агенцијата треба да ги преземе за да реагира на безбедносен проблем и да ги информира заинтересираните страни за мерките коишто тие треба да ги преземат.

Член 54

Проверки во земјите-членки

1. Без да се доведат во прашање надлежностите за спроведување доделени на Комисијата со Договорот, Агенцијата § помага на Комисијата при следење на примената на оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување со вршење на проверки за стандардизација на надлежните тела на земјите-членки како што се наведува во член 24(1). Со ова, службените лица овластени според оваа Регулатива и лицата назначени од националните тела што учествуваат во проверките, добиваат надлежност, во согласност со правните одредби на засегнатите земји-членки:

(а) да проверуваат соодветни евиденции, податоци, постапки и каков било друг материјал значаен за постигнување на авијациските безбедносни нивоа, согласно оваа Регулатива;

(б) да земаат примероци или извадоци од тие евиденции, податоци, постапки и други материјали;

(в) да бараат усно објаснување на лице место;

(г) да влегуваат во секоја значајна просторија, земјиште или превозни средства.

2. Службените лица на Агенцијата овластени за целта на проверките споменати во став 1 ги остваруваат своите надлежности при создавање на писмено овластување наведувајќи го предметот, целта на проверката и датумот кога треба да започне таа проверка. Определен период пред проверката, Агенцијата ја информира засегнатата земја-членка за проверката и за идентитетот на овластените службеници.

3. Засегнатата земја-членка дозволува извршување на проверка и гарантира дека засегнатите лица или тела исто така ќе дозволат вршење на проверка.

4. Доколку проверката, извршена согласно овој член, опфаќа проверка на претпријатие или здружение на претпријатија, се применуваат одредбите од член 55. Доколку претпријатието се спротивстави на проверка, засегнатата земја-членка им обезбедува на службениците овластени од Агенцијата потребна поддршка со цел да им овозможи извршување на проверката.

5. Извештаите составени при спроведување на овој член се на располагање на официјалниот јазик или на официјалните јазици на земјата-членка каде што се извршила проверката.

Член 55

Проверка на претпријатие

1. Агенцијата може самата да изврши или да им го додели на национални авијациски тела или квалификувани тела извршувањето на сите потребни проверки на претпријатијата, со примена на членовите 7, 20, 21, 22, 23 и 24(2). Овие проверки се вршат согласно правните одредби на земјите-членки каде што се вршат проверките. За таа цел, овластените лица според оваа Регулатива имаат право:

(а) да ги проверуваат соодветните евиденции, податоци, постапки и каков било друг материјал значаен за извршување на задачите на Агенцијата;

(б) да земаат примероци или извадоци од тие записи, податоци, постапки и други материјали;

(в) да бараат усно објаснување на лице место;

(г) пристап до секоја значајна просторија, земјиште или превозни средства на претпријатија;

(д) да вршат проверки на летало во соработка со земјите-членки.

2. Лицата овластени за целта на извршување на проверки споменати во став 1 ги остваруваат своите надлежности при составување на писмено овластување во кое се наведуваат предметот и целта на проверката.

3. Одреден период пред проверката, Агенцијата ја информира земјата-членка, на чијашто територија треба да се изврши проверката, за проверката и за идентитетот на овластените лица. Службеници на засегнатата земја-членка, на барање на Агенцијата, им помагаат на овластените лица во извршувањето на нивните обврски.

Член 56

Годишна работна програма

Годишната работна програма има за цел да се поддржува постојаното подобрување на Европската авијациска безбедност и е во согласност со целите, мандатите и задачите на Агенцијата, како што се наведува во оваа Регулатива. Јасно укажува кои мандати и задачи на Агенцијата се додадени, изменети или отстранети во споредба со претходната година.

Структурата на годишната работна програма се заснова на методологијата што ја користи Комисијата како дел од управувањето основано на активности.

Член 57

Општ годишен извештај

Општиот годишен извештај го објаснува начинот на којшто Агенцијата ја има спроведено својата годишна работна програма. Јасно укажува кои мандати и задачи на Агенцијата се додадени, изменети или отстранети во споредба со претходната година.

Извештајот ги наведува активностите извршени од страна на Агенцијата и ги проценува резултатите во однос на воспоставените цели и временски календари, ризиците поврзани со овие активности, употребата на извори и општите мислења на Агенцијата.

Член 58

Транспарентност и комуникација

1. Регулативата (ЕЗ) бр. 1049/2001 се применува на документи коишто ги има Агенцијата.

2. Агенцијата, на своја иницијатива, може да комуницира во полето на својата мисија. Покрај објавувањето, наведено во член 52(3), Агенцијата гарантира дека јавноста и заинтересираните страни добиваат објективни, веродостојни и лесно разбирливи информации во врска со нејзината работа.

3. Секое физичко или правно лице има право да се обрати до Агенцијата во писмена форма на кој било од јазиците наведени во член 312 од Договорот. Тоа лице има право да добие одговор на истиот јазик.

4. Информациите собрани од Агенцијата, во согласност со оваа Регулатива, се предмет на Регулативата (ЕЗ) бр. 45/2001 на Европскиот парламент и на Советот од 18 декември 2000 година за заштита на поединци во врска со обработката на лични податоци од страна на институциите и телата на Комисијата и за слободно движење на тие податоци^[11].

ОДДЕЛ IV

Финансиски услови

Член 59

Буџет

1. Приходите на Агенцијата се состојат од:

(а) придонес од Заедницата;

(б) придонес од која било трета земја од Европа со која Заедницата има склучено договори, како што се споменува во член 66;

(в) такси платени од страна на барателите или корисниците на сертификати и потврди издадени од Агенцијата;

(г) такси за објавувања, обука и каква било друга услуга обезбедена од Агенцијата; и

(д) секој доброволен финансиски придонес од земјите-членки, трети земји или други лица, под услов таквиот придонес да не ја компромитира независноста и непристрасноста на Агенцијата.

2. Расходите на Агенцијата опфаќаат административни трошоци, трошоци за персонал, инфраструктура и оперативни трошоци.

3. Расходите и приходите се избалансирани.

4. Регулаторните буџети и таксите, дефинирани и собрани за активности за сертифицирање, се водат одделно во буџетот на Агенцијата.

5. Секоја година, Управниот одбор, врз основа на нацрт-извештај за процена на приходи и расходи, изработува извештај на Агенцијата за процена на приходи и расходи за следната финансиска година.

6. Извештајот за процени споменат во став 4, којшто опфаќа нацрт-план за уредување, како и времена работна програма, најдоцна до 31 март се испраќа од Управниот одбор до Комисијата и до државите со кои Заедницата има склучено договори во врска со член 66.

---

¹¹ Сл. весник L 8, 12.1.2001, стр. 1.

7. Извештајот за процена се испраќа од Комисијата до буџетското тело заедно со прелиминарниот општ нацрт-буџет на Европската унија.

8. Врз основа на извештајот за процени, Комисијата во прелиминарниот општ нацрт-буџет на Европската унија ги опфаќа процените што смета дека се потребни за планот за уредување и износот на субвенциите што паѓаат на товар на општиот буџет, и тој општ нацрт-буџет Комисијата го доставува до буџетското тело согласно член 272 од Договорот.

9. Буџетското тело одлучува за распределбите за субвенциите на Агенцијата. Буџетското тело го усвојува планот за уредување на Агенцијата.

10. Управниот одбор го одобрува буџетот. Буџетот е конечен по конечното усвојување на општиот буџет на Европската унија. Каде што е соодветно, буџетот соодветно се прилагодува.

11. Колку што е можно поскоро, Управниот одбор го известува буџетското тело за своите намери за спроведување на каков било проект со значајни финансиски импликации за финансирање на буџетот, а особено за проекти поврзани со имот како изнајмување или купување на згради. За ова ја известува Комисијата.

Кога гранка на буџетското тело има искажано намери за давање мислење, своето мислење го доставува до Управниот одбор во период од шест недели од датумот на известување за проектот.

Член 60

Реализирање и контрола на буџетот

1. Извршниот директор го реализира буџетот на Агенцијата.

2. Најдоцна до 1 март после секоја финансиска година, сметководителот на Агенцијата ги доставува привремените сметки до сметководителот на Комисијата, заедно со извештај за буџетското и финансиското управување за таа финансиска година. Сметководителот на Комисијата ги консолидира привремените сметки на институциите и децентрализираните тела согласно член 128 од Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 1605/2002 на Советот од 25 јуни 2002 година за Финансиската регулатива што се применува на општиот буџет на Европските заедници^[12].

3. Најдоцна до 31 март по секоја финансиска година, сметководителот на Комисијата ги доставува привремените сметки на Агенцијата до Судот на ревизори, заедно со извештај за буџетското и финансиското управување за таа финансиска година. Извештајот за буџетско и финансиско управување за таа финансиска година се доставува до Европскиот парламент и до Советот.

4. Согласно член 129 од Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 1605/2002, по добивање на заклучоците од Судот на ревизори за привремените сметки на Агенцијата, извршниот

---

¹² Сл. весник L 248, 16.9.2002, стр. 1. Регулатива изменета со Регулативата (ЕЗ) бр. 1525/2007 (Сл. весник L 343, 27.12.2007, стр. 9)

директор ги составува конечните сметки на Агенцијата на сопствена одговорност и ги доставува до Управниот одбор за мислење.

5. Управниот одбор дава мислење за конечните сметки на Агенцијата.

6. Најдоцна до 1 јули по секоја финансиска година, извршниот директор ги испраќа конечните сметки до Европскиот парламент, Советот, Комисијата и Судот на ревизори, заедно со мислењето на Управниот одбор.

7. Конечните сметки се објавуваат.

8. Извршниот директор испраќа до Судот на ревизори одговор за неговите заклучоци најдоцна до 30 септември. Овој одговор го испраќа и до Управниот одбор.

9. Извршниот директор ги доставува до Европскиот парламент, на негово барање, сите информации потребни за рамномерна примена на постапката за ослободување од одговорност за соодветната финансиска година, како што се утврдува со член 146(3) од Регулацијата (ЕЗ, Евроатом) бр. 1605/2002.

10. По препорака на Советот, којшто постапува со квалификувано мнозинство, Европскиот парламент пред 30 април на годината N+2, го ослободува извршниот директор во однос на реализирањето на буџетот за годината N.

Член 61

Борба против измама

1. За борба против измами, корупција и други незаконски активности, одредбите од Регулацијата (ЕЗ) бр. 1073/1999 на Европскиот парламент и на Советот од 25 мај 1999 година, во врска со истражувањата спроведени од страна на Европската канцеларија за борба против измама (ОЛАФ) [¹³] се применуваат без никакви ограничувања.

2. Агенцијата пристапува кон Меѓуинституционалната спогодба од 25 мај 1999 година помеѓу Европскиот парламент, Советот на Европската унија и Комисијата на Европските заедници во врска со внатрешните истражувања од Европската канцеларија за борба против измама (ОЛАФ)[¹⁴] и ги издава, без никакви задоцнувања, соодветните одредби што се применуваат за нејзиниот персонал.

3. Одлуките за финансирање и спогодбите за спроведување и средствата што произлегуваат од тие спогодби изречно укажуваат дека Судот на ревизори и ОЛАФ може да вршат, доколку е потребно, проверки на лице место на лицата што добиваат финансирања од Агенцијата и на лицата одговорни за распределбите.

---

¹³ Сл. весник L 136, 31.5.1999, стр. 1.

¹⁴ Сл. весник L 136, 31.5.1999, стр. 15.

Член 62

Процена

1. Во период од три години по преземањето на обврските од страна на Агенцијата, и потоа на секои пет години, Управниот одбор овластува извршување на независна, надворешна процена на спроведувањето на оваа Регулатива.
2. Со процената се проверува колку ефективно Агенцијата ја исполнува својата мисија. Исто така, се проценува влијанието на оваа Регулатива, Агенцијата и нејзините работни практики при воспоставување на безбедноста на цивилното воздухопловство на повисоко ниво. При процената се земаат предвид ставовите на засегнатите страни на Европско и на национално ниво.
3. Управниот одбор ги добива наодите од процената и доставува до Комисијата препораки за измени на оваа Регулатива, Агенцијата и на нејзините работни практики, а Комисијата може да ги достави препораките, заедно со своето мислење, како и соодветни предлози, до Европскиот парламент и до Советот. Доколку е соодветно, се поднесува и акциски план со календар. Наодите и препораките од процената се објавуваат.

Член 63

Финансиски одредби

Финансиските правила што се однесуваат на Агенцијата ги донесува Управниот одбор по извршени консултации со Комисијата. Тие правила не мора да произлегуваат од Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 2343/2002 на Комисијата од 19 ноември 2002 година за рамковната Финансиска регулатива за телата споменати во член 185 од Регулативата (ЕЗ, Евроатом) бр. 1605/2002 на Советот за Финансиската регулатива што важи за општиот буџет на Европските заедници¹⁵, освен ако тоа се наложува за работењето на Агенцијата и ако Комисијата претходно има дадено своја согласност.

Член 64

Регулирање на такси и давачки

1. Мерките создадени за измена на несуштинските елементи на оваа Регулатива, со нејзино дополнување, а што се однесуваат на такси и давачки, се донесуваат во согласност со регулаторна постапка со надзор, спомената во член 65(4).
2. Комисијата се консултира со Управниот одбор за составување на мерките споменати во став 1.
3. Мерките, споменати во став 1, подетално ги одредуваат работите за кои се должат такси и давачки согласно член 59(1)(в) и (г), износот на таксите и давачките и начинот на нивно плаќање.

---

¹⁵ Сл. весник L 357, 31.12.2002, стр. 72.

4. Се наметнуваат такси и давачки за следново:

(а) издавање и обновување на сертификати, како и за сродни функции на постојан надзор;

(б) давање услуги; таксите и давачките ја изразуваат вистинската вредност за секоја дадена услуга;

(в) обработка на жалби.

Сите такси и давачки се изразуваат и се плаќаат во евра.

5. Износот на таксите и давачките се одредува на ниво со коешто се гарантира дека приходите од тие такси и давачки во основа се доволни за да се покријат сите трошоци за дадените услуги. Овие такси и давачки, вклучувајќи ги таксите и давачките од 2007 година, се пренесуваат како приходи на Агенцијата.

ПОГЛАВЈЕ IV

ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 65

Комитет

1. Комисијата е потпомогната од комитет.

2. Во врска со овој став, се применуваат член 3 и член 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги предвид одредбите од членот 8 од истата.

3. Во врска со овој став, се применуваат член 5 и член 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги предвид одредбите од членот 8 од истата.

Рокот, утврден со член 5(6) од Директивата 1999/468/ЕЗ, се одредува на еден месец.

4. Во врска со овој став, се применуваат член 5а(1) до (4), и член 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги предвид одредбите од членот 8 од истата.

5. Во врска со овој став, се применуваат член 5а(1) до (4), и член 5 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги предвид одредбите од членот 8 од истата.

Временските рамки утврдени со член 5а(3)(в), (4)(б) и (4)(д) од Одлуката 1999/468/ЕЗ се определуваат на 20 дена.

6. Во врска со овој став, се применуваат член 5а(1), (2), (4), (5)(б) и (6) и член 7 од Одлуката 1999/468/ЕЗ, имајќи ги предвид одредбите од членот 8 од истата.

7. Во врска со овој став, се применува член 6 од Одлуката 1999/468/ЕЗ.

Пред донесување на својата одлука, Комисијата се консултира со комитетот споменат во став 1 од овој член.

Рокот, којшто се предвидува со член 6(б) од Одлуката 1999/468/ЕЗ, се определува на три месеци.

Кога одлука на Комисијата се доставува до Советот од земјата-членка, Советот, постапувајќи со квалификувано мнозинство, може да донесе поинаква одлука во период од три месеци.

Член 66

Учество на трети земји од Европа

Агенцијата е отворена за учество на трети земји од Европа коишто се договорни страни на Конвенцијата од Чикаго и склучиле спогодби со Европската заедница, со што тие го усвојуваат и применуваат правото на Заедницата во областа опфатена со оваа Регулатива и правилата за нејзино спроведување.

Согласно соодветните одредби од овие спогодби, се составуваат уредувања коишто, меѓу другото, ја наведуваат природата и видот, како и деталните правила за учество на овие земји во работата на Агенцијата, вклучувајќи и одредби за финансиски придонес и персонал.

Член 67

Започнување на работењето на Агенцијата

1. Агенцијата ги презема задачите за сертифицирање коишто § се пренесуваат согласно член 20 од 28 септември 2003 година. До тој датум, земјите-членки продолжуваат да ги спроведуваат важечките регулативи и важечкото законодавство.

2. Во текот на дополнителен преоден период од 42 месеци од датумот споменат во став 1, земјите-членки може да продолжат да издаваат сертификати и дозволи по пат на отстапување од одредбите од членовите 5, 6, 12 и 20, согласно условите дефинирани од Комисијата во рамки на мерките донесени за нивна примена. Во овој контекст, кога земјите-членки издаваат сертификати врз основа на сертификати издадени од трети земји, мерките, донесени од Комисијата, ги земаат предвид начелата утврдени во член 12(2)(б) и (в).

Член 68

Казни

Земјите-членки дефинираат казни за прекршување на оваа Регулатива и правила за нејзино спроведување. Казните се ефективни, пропорционални и со разубедувачки карактер.

Член 69

Укинување

1. Со ова, престанува да важи Регулативата (ЕЗ) бр. 1592/2002, без притоа да се доведат во прашање одредбите од вториот потстав.

Упатувањата кон укинатата Регулатива се толкуваат како упатувања кон оваа Регулатива и се читаат во согласност со кореспондентната табела дадена во Анекс VI.

2. Со ова, се укинува Директивата 91/670/ЕЕЗ на Советот од денот на влегување во сила на мерките споменати во член 7(6).

3. Анекс III од Регулативата (ЕЕЗ) бр. 3922/91 се брише со влегување во сила на соодветните мерки споменати во член 8(5).

4. Одредбите од член 11 се применуваат на производи, делови и уреди, организации и лица коишто се сертифицирани, или признаени, согласно одредбите од актите споменати во став 1, 2 и 3 од овој член.

5. Со ова, се укинува Директивата 2004/36/ЕЗ од датумот на влегување во сила на мерките споменати во член 10(5) од оваа Регулатива, и притоа не се доведуваат во прашање правилата за спроведување споменати во член 8(2) од таа Директива.

Член 70

Влегување во сила

Оваа Регулатива влегува во сила на 20-тиот ден по нејзиното објавување во Службениот весник на Европската унија.

Членовите 5, 6, 7, 8, 9 и 10 се применуваат од датумите наведени во соодветните правила за спроведување, но најдоцна до 8 април 2012 година.

Оваа Регулатива е целосно обврзувачка и директно применлива во сите земји-членки.

Стразбург, 20 февруари 2008 година

За Европскиот парламент

Претседател

Х. Г. Потеринг

За Советот

Претседател

Ј. Ленарчич

АНЕКС I

Основни услови за способност за летање споменати во член 5

1. Интегритет на производ: треба да се гарантира интегритет на производот во сите очекувани услови на летања во работниот век на леталото. Треба да се покаже усогласеност со сите услови со процена или анализа, поддржана, онаму каде што е потребно, со тестови.

1.a. Конструкции и материјали: интегритетот на конструкцијата треба да се обезбеди со и преку заштитниот оперативен систем на леталото, којшто не дозволува надминување на максималните капацитети на леталото, како и со погонскиот систем, и да се одржува во текот на работниот век на леталото.

1.a.1. Сите делови на леталото, чии дефекти би можеле да го намалат интегритетот на конструкцијата, мора да бидат во согласност со следниве услови без штетни деформации или дефекти. Тука спаѓаат сите елементи со значајна маса и нивните средства за ограничување.

1.a.1.a. Треба да се земат предвид сите комбинации на натоварување, коишто разумно се очекува да се јават во рамките на и над тежините, центарот на гравитација, заштитниот оперативен систем и работниот век на леталото. Тука спаѓа и тежина којашто се јавува како резултат на бури, маневрирања, притисок, подвижни површини, контролни и погонски системи при летање и на земја.

1.a.1.б. Треба да се земат предвид и тежината и можните дефекти предизвикани поради итни слетувања или на земја или на вода.

1.a.1.в. Во конструкциското решение за тие тежини мора да бидат опфатени динамични ефекти.

1.a.2. Леталото мора да биде ослободено од каква било аероеластична нестабилност и премногу големи вибрирања.

1.a.3. Производните процеси и материјали што се користат при конструирање на леталото треба да водат кон познати конструкциски карактеристики што можат повторно да се изработат. Секоја промена во материјалното работење, поврзана со работната средина, треба да биде оправдана.

1.a.4. Ефектите од циклично товарење, еколошка деградација, случајна штета и штета од дискретен извор не смеат да го намалат интегритетот на конструкцијата под прифатливо ниво на резидуална моќност. Сите потребни инструкции за обезбедување на континуирана способност за летање треба јавно да се објават.

1.б. Погон: интегритетот на погонскиот систем (односно мотор, и онаму каде што е соодветно, пропелер) треба да се прикаже преку заштитниот оперативен систем на погонскиот систем и треба да се одржува во текот на работниот век на погонскиот систем.

1.б.1. Погонскиот систем треба да создава, во рамките на своите наведени граници, притисок или моќност што се бара од него при сите потребни услови на летање, имајќи ги предвид еколошките ефекти и услови.

1.б.2. Производниот процес и материјалите што се користат при конструирање на погонскиот систем треба да водат кон познато конструкциско работење што може да се репродуцира. Секоја промена во материјалното работење, поврзана со работната средина, треба да биде оправдана.

1.б.3. Ефектите од циклично товарење, еколошка и работна деградација и можни последователни дефекти на делови не смеат да го намалат интегритетот на погонскиот систем под прифатливите нивоа. Треба да се објават сите потребни инструкции за обезбедување на континуирана способност за летање.

1.б.4. Треба да се објават сите потребни инструкции, информации и критериуми за безбедно и правилно заемно дејствување помеѓу погонскиот систем и леталото.

1.в. Системи и опрема

1.в.1. Леталото не смее да има конструкциски карактеристики или детали коишто во праксата се покажало дека се штетни.

1.в.2. Леталото, вклучувајќи ги системите, опремата и уредите потребни за сертификација според тип, или потребни според правила за работење, мора да функционира онака како што е потребно под секакви предвидени работни услови, во рамките на и преку заштитниот оперативен систем, имајќи ја предвид работната средина на системот, опремата или уредите. Други системи, опрема и уред коишто не се потребни за сертификација по тип, или според правилата за работење, без разлика дали соодветно или несоодветно функционираат, не смеат да ја намалуваат безбедноста и не смеат негативно да влијаат на соодветното функционирање на кој било друг систем, опрема или уред. Системите, опремата и уредите мора да функционираат без притоа да биде потребна исклучителна вештина или сила.

1.в.3. Системите, опремата и дополнителните уреди на леталото, кога се разгледуваат одделно и во врска еден со друг, треба да бидат конструирани на тој начин што единствен дефект, за којшто не е докажано дека е крајно неверојатен, не води до каков било услов за катастрофален дефект и мора да постои заемна врска помеѓу можноста за дефект и сериозноста на влијанието врз леталото и патниците. Во однос на гореспоменатиот критериум за единствен дефект, се прифаќа дека треба да се направи отстапка за големината и целосната конфигурација на леталото и дека ова може да го спречи исполнувањето на критериумот за единствен дефект за некои делови и некои системи на хеликоптери и мали авиони.

1.в.4. Информациите што се потребни за безбедно управување на летот и информациите во врска со безбедни услови треба да му се достават на екипажот или на персоналот за одржување, на соодветен начин, односно на јасен, конзистентен и недвосмислен начин. Системите, опремата и контролите, вклучувајќи ги знаците и соопштенијата, мора да се конструираат и да се лоцираат со цел до минимум да ги намалат грешките што би можеле да придонесат за создавање на опасности.

1.в.5. Мора да се преземат конструкциски мерки за заштита со цел да се минимизираат опасностите за леталото и патниците од разумно веројатни закани на леталото, и внатрешни и надворешни, вклучувајќи и заштита од можноста за сериозен дефект или прекин, во кој било уред на леталото.

1. г. Одржување на способноста за летање

1.г.1. Треба да се воспостават инструкции за одржување на способноста за летање на леталото со цел да се гарантира одржување на стандардот за способност за летање според сертифицирање по тип на леталото во текот на работниот век на леталото.

1.г.2. Треба да се обезбедат средства со коишто ќе се овозможи вршење на проверка, поправка, подмачкување, отстранување или замена на делови и уреди коишто се потребни за продолжување на способноста за летање.

1.г.3. Инструкциите за продолжување на способноста за летање треба да бидат во облик на прирачник, или прирачници, како што е соодветно на квалитетот на податоците што се обезбедуваат. Прирачниците мора да содржат инструкции за одржување и поправка, информации за опслужување, постапки за откривање на дефект и проверка, во формат што обезбедува практично користење.

1.г.4. Инструкциите за одржување на способноста за летање мора да содржат и ограничувања за способноста за летање коишто дефинираат задолжително време за замена, интервали за проверка и сродни постапки за проверка.

2. Аспекти на способноста за летање поврзани со функционирањето на производот

2.а. Со цел да се гарантира задоволително ниво на безбедност за лицата во леталото или на земја во текот на функционирање на производот, треба да се наведе дека било земено предвид следново:

2.а.1. Треба да се утврдат видовите функции, коишто се дозволени за леталото, како и ограничувањата и информациите потребни за безбедно функционирање, вклучувајќи ги еколошките органичувања и резултати.

2.а.2. Леталото треба да може безбедно да се контролира и маневрира под секакви предвидени работни услови, вклучувајќи и услови на дефект на еден или, доколку е соодветно, на повеќе погонски системи. Треба да се земат предвид силата на пилотот, опкружувањето во пилотската кабина, обемот на работа на пилотот и други човечки фактори, како и фазата на полетување и текот на летањето.

2.а.3. Треба да се обезбеди можност за лесен премин од една во друга фаза на летање без притоа да бидат потребни исклучителни вештини за пилотирање, претпазливост, сила или работна норма под какви било можни работни услови.

2.а.4. Леталото треба да има стабилност со која може да се гарантира дека барањата што му се наметнуваат на пилотот не се претерани кога ќе се земе предвид фазата на летање и времетраењето на летот.

2.а.5. Треба да се воспостават процедури за стандардно работење, за дефект и за итни случаи.

2.а.6. Треба да се обезбедат, согласно типот, механизми за предупредување или превентивни механизми со цел да се спречи надминување на максималните параметри на леталото.

2.а.7. Карактеристиките на леталотот и неговите системи треба да овозможат повторно воспоставување на безбедна состојба од можните максимални параметри на заштитниот оперативниот систем.

2.б. Оперативните ограничувања и други информации, коишто се потребни за безбедно работење, треба да им се достават на располагање на членовите на екипажот.

2.в. Функционирањето на производот треба да биде заштитено од штети коишто произлегуваат од негативни надворешни и внатрешни услови, вклучувајќи и еколошки услови.

2.в.1. Особено, не треба да се појават небезбедни услови од изложување, но не и ограничување, на појави како лошо време, секавици, удар на птици, полиња со високофреквентна радијација, озон, итн., што разумно се очекува да се појават во текот на користењето на производот.

2.в.2. Во патничките кабини треба да се обезбедат соодветни патни услови за патниците и соодветна заштита од секакви очекувани опасности што можат да произлезат при летање или при итни ситуации, вклучувајќи пожар, чад, отровни гасови и опасности од брза декомпресија. Треба да се преземат мерки со кои им се овозможува на патниците секаква разумна шанса за избегнување на сериозна повреда и брза евакуација од леталото, како и заштита од ефектот на силите на забавување во случај на итно слетување на земја или на вода. Треба да се обезбедат јасни и недвосмислени знаци или соопштенија, коишто по потреба им даваат инструкции на патниците за соодветно безбедно однесување и за местоположбата и точната употреба на безбедносната опрема. Потребната безбедносна опрема треба да биде лесно достапна.

2.в.3. Кабините на екипажот треба да бидат уредени на начин на којшто се олеснува работењето при летање, со средства со кои се создава свесност за ситуации, и управувањето на каква било очекувана ситуација или итен случај. Опкружувањето на кабините за персонал не смее да ја загрозува можноста на персоналот да ги извршува своите задачи, и кабините треба да бидат уредени на начин на којшто ќе се избегнат пречки во текот на работењето и злоупотреба на контролите.

3. Организации (вклучувајќи и претпријатија на физички лица за проектирање, производство или одржување)

3.а. Одобрувања за организации треба да се издаваат ако се исполнети следниве услови:

3.а.1. организацијата треба да располага со сите средства потребни за опсегот на работа. Овие средства го опфаќаат, но не се ограничени на, следново: објекти,

персонал, опрема, алатки и материјал, документација на задачи, обврски и постапки, пристап до значајни податоци и водење евиденција,

3.а.2. организацијата треба да спроведе и да одржува систем за управување со цел да гарантира усогласеност со овие важни критериуми за способност за летање, и да цели кон постојано подобрување на овој систем;

3.а.3. организацијата треба да склучи договори со други значајни организации, според потребите, со цел да обезбеди континуирано усогласување со основните критериуми за способност за летање;

3.а.4. организацијата треба да воспостави систем за известување и/или справување со појави, којшто треба да се користи од системот за управување споменат во точка 3.а.2. и договорите од точка 3.а.3., со цел да придонесе кон постојано подобрување на безбедноста на производите.

3.б. Во случај на организации за обука за одржување, не се применуваат условите од точка 3.а.3. и 3.а.4.

АНЕКС II

Летало споменато во член 4(4)

Членот 4(1), (2) и (3) не се применува за летало коешто спаѓа во една или повеќе од долунаведените категории:

(а) летало со историско значење коешто ги задоволува следниве критериуми:

(i) едноставно летало:

- чиј основен дизајн е создаден пред 1 јануари 1995 година, и

- чиешто производство е запрено пред 1 јануари 1975 година;

или

(ii) летало со јасна историска важност, поврзана со:

- учество во значаен историски настан, или

- голем чекор во развојот на воздухопловството, или

- значајна улога во вооружените сили на земја-членка;

(б) летало специјално проектирано или изменето за истражување, експериментални или научни цели, и веројатно изработено во ограничен број;

(в) летало коешто 51% е изградено од аматер, или непрофитабилна организација на аматери, за нивни цели и не е за комерцијална цел;

(г) летало што служело во воени сили, освен ако леталото е одреден тип на летало за коешто е донесен стандард за проектирање од страна на Агенцијата;

(д) авиони, хеликоптери и механизирани падобрани со не повеќе од две места, и максимална полетна маса (МТОМ), регистрирана од земјите-членки, не поголема од:

(i) 300 kg за авион/хеликоптер, едносед, што полетува и слетува на земја; или

(ii) 450 kg за авион/хеликоптер, двосед, што полетува и слетува на земја; или

(iii) 330 kg за амфибиски или хидроавион/хеликоптер, едносед; или

(iv) 495 kg за амфибиски или хидроавион/хеликоптер, двосед, доколку, при функционирање и како хидроавион/хеликоптер и како авион/хеликоптер што полетува и слетува на земја, масата не ги надминува ограничувањата на МТОМ, како што е соодветно;

(v) 472.5 kg за авион што полетува и слетува на земја, двосед, опремен со падобрански систем за целосно воспоставување на височина, поставен на конструкцијата на авионот;

(vi) 315 kg за авион што полетува и слетува на земја, едносед, опремен со падобрански систем за целосно воспоставување на височина, поставен на конструкцијата на авионот;

и за авиони, со брзина на превлекување или со минимална стабилна брзина во конфигурација за слетување којашто не надминува 35 јазли калибрирана воздушна брзина (CAS);

(f) жирокоптери, едносед и двоседи, со максимална полетна маса не поголема од 560 kg;

(e) воздухопловна едрилица со максимална структурна маса од 80 kg за едрилица со едно седиште или 100 kg за двосед, вклучувајќи ги леталата што полетуваат со помош на нозете на пилотот;

(ж) реплики од летало коешто ги исполнува горенаведените критериуми од (a) или (г) за кои конструкцискиот дизајн е сличен на дизајнот на оригиналното летало;

(з) летало без екипаж со оперативна маса не поголема од 150 kg;

(s) кое било друго летало со максимална структурна маса, вклучувајќи и гориво, не поголема од 70 kg;

АНЕКС III

Основни услови за издавање дозволи на пилоти споменати во член 7

1. Обука

1.а. Општо

1.а.1. Лице што посетува обука за летање на летало треба да биде доволно созреано од образовен, физички и ментален аспект за да се стекне, да запомни и да покаже значајно теоретско знаење и практични вештини.

1.б. Теоретско знаење

1.б.1. Пилот треба да се стекне и да задржи ниво на знаење соодветно за функциите што се користат на леталото и за ризиците поврзани со типот на активноста. Тоа знаење во најмала мера треба да го опфаќа следново:

- (i) воздушно право;
- (ii) општо знаење за летала;
- (iii) технички работи поврзани со категоријата на леталото;
- (iv) изведба и планирање на лет;
- (v) човечко однесување и ограничувања;
- (vi) метеорологија;
- (vii) навигација;
- (viii) оперативни постапки, вклучувајќи и управување со ресурси;
- (ix) принципи на летање;
- (x) комуникации; и
- (xi) нетехнички вештини, вклучувајќи и препознавање и управување на закани и грешки.

1.в. Покажување и одржување на теоретско знаење

1.в.1. Стекнувањето и задржувањето на теоретско знаење треба да се покаже преку континуирана процена за време на обуки, а онаму каде што е соодветно, со испити.

1.в.2. Треба да се одржи соодветно ниво на компетентност во теоретското знаење. Усогласеноста со овој услов треба да се прикаже преку редовни процени, испитувања, тестови или проверки. Зачестеноста на испитувањата, тестовите и проверките треба да биде пропорционална на нивото на ризици поврзани со активноста.

1.г. Практични вештини

1.г.1. Пилот треба да се стекне и да одржува практични вештини, онака како што е соодветно, со цел да ги исполнува своите функции во леталото. Тие вештини треба да бидат пропорционални на ризиците поврзани со видот на активноста и, доколку е соодветно на функциите коишто се вршат на леталото, мора да ги опфаќаат следниве работи:

- (i) активности пред полетување и во текот на летот, вклучувајќи ги и карактеристиките на леталото, одредување на маса и баланс, проверка и опслужување на летало, планирање на гориво, процена на временски услови, планирање на рути, ограничувања во воздушниот простор и расположливост на писта;
- (ii) активности на аеродром и активности поврзани со шаблони за сообраќај;
- (iii) претпазливи мерки и постапки за избегнување на судири;
- (iv) контрола на леталото со надворешни визуелни упатувања;
- (v) маневрирање при летање, вклучувајќи и маневрирање во критични ситуации и сродни „вознемирени“ маневрирања, коишто технички може да се остварат;
- (vi) полетувања и слетувања во нормални услови и во услови на силни странични ветрови;
- (vii) летање со упатување само на инструментите, соодвено на видот на активност;
- (viii) оперативни постапки, вклучувајќи тимски вештини и управување со ресурси, соодветно на видот на активност, за екипаж од еден пилот или повеќе пилоти;
- (ix) навигација и спроведување на правила за воздушни и сродни постапки со користење, онаму каде што е соодветно, на визуелна ориентација или помошни навигациски средства;
- (x) итни и невообичаени активности, вклучувајќи и симулирана неисправност на опремата на леталото;
- (xi) почитување на постапките за опслужување на воздушниот сообраќај и комуникациските процедури;
- (xii) специфични аспекти на тип или класа на летало;
- (xiii) дополнителна обука за практични вештини коишто може да бидат потребни за олеснување на ризиците поврзани со конкретни активности; и
- (xiv) нетехнички вештини, вклучувајќи препознавање и управување на закани и грешки, со користење на соодветна методологија за процена во врска со процената на техничките вештини.

1.д. Прикажување и одржување на практични вештини

1.д.1. Пилотот треба да покаже способност да извршува постапки и маневри со одреден степен на компетентност соодветна на функциите коишто ги врши во леталото; и тоа со:

- (i) управување на леталото во рамките на границите на леталото;
- (ii) исполнување на сите маневри со леснотија и прецизност;
- (iii) донесување на добри одлуки и прикажување на вештини за навигација во воздух;
- (iv) применување на аеронаутично знаење;
- (v) одржување контрола на летало низ целото време на неговото управување, на начин на којшто се гарантира успешен исход од постапката; и
- (iv) нетехнички вештини, вклучувајќи препознавање и управување со закани и грешки, со користење на соодветна методологија за процена во врска со процената на техничките вештини.

1.д.2. Треба да се одржи соодветно ниво на компетентност во однос на практичните вештини. Усогласеноста со овој услов треба да се прикаже преку редовни процени, испитувања, тестови или проверки. Зачестеноста на испитувањата, тестовите и проверките треба да биде пропорционална на нивото на ризици поврзани со активноста.

1.г. Јазични вештини

Пилот треба да покаже познавање на јазик на степен што е соодветен на функциите коишто ги врши во леталото. Прикажаното познавање на јазик опфаќа:

- (i) способност да разбира документи со метеоролошки информации;
- (ii) користење на аеронаутички патни мапи, мапи за полетување и пристапување, и сродни документи со аеронаутички информации; и
- (iii) способност за комуницирање со друг екипаж и служби за воздушна навигација во текот на сите фази на летот, вклучувајќи ја и фазата на подготвување за лет.

1.е. Симулатори на лет

Кога се користат симулатори за лет (FSTD) за обука, или за да се прикаже дека се поседува или одржува практична вештина, FSTD треба да бидат квалификувани до одредено ниво на изведба во областите коишто се поврзани со исполнување на соодветната задача. Особено, репликата на конфигурацијата, квалитетите на управување, функционирањето на леталото и однесувањето на системите мора соодветно да одговара на леталото.

1.ж. Обука

1.ж.1. Обуките мора да се извршат преку курс за обука.

1.ж.2. Курсот за обука треба да ги исполнува следниве услови:

(i) треба да се развие програма за секој курс; и

(ii) курсот за обука треба да содржи анализа на теоретско знаење и практични инструкции за летање (вклучувајќи и обука на симулатор), доколку тоа е применливо.

1.3. Инструктори

1.3.1. Теоретско обучување

Теоретската обука треба да се спроведува од соодветно квалификувани инструктори. Инструкторите треба:

(i) да имаат соодветно знаење во областа за која треба да се одржи обука; и

(ii) да бидат способни за користење соодветни техники за обучување.

1.3.2. Обуки при летање и обуки за симулации на лет

Обуки во текот на летање и на симулации на лет треба да се спроведуваат од соодветно обучени инструктори, коишто ги имаат следниве квалификации:

(i) ги исполнуваат условите за теоретско знаење и искуство, коишто се соодветни за обуката што се одржува;

(ii) да бидат способни за користење соодветни техники за обучување;

(iii) да имаат користено техники за обучување за маневрирања и процедури на летање за коишто треба да одржат обука за летање;

(iv) да имаат покажано способност да даваат обуки во оние области во коишто треба да се одржат обуки, вклучувајќи обуки пред полетување, по полетување и обуки на земја; и

(v) редовно да учествуваат на обуки за освежување на знаењата со цел да гарантираат ажурирање на стандардите за обука.

Инструкторите за летање, исто така, треба да имаат право да постапуваат во улога на пилот на летало за коешто се одржува обука, освен кога се работи за обука за нови типови летала.

1.с. Лица што оценуваат

1.с.1. Лицата одговорни за оценување на вештините на пилотите треба:

(i) да ги исполнуваат условите за инструктори по летање или симулации на лет;

(ii) да бидат способни да го проценат работењето на пилотот и да спроведуваат тестови и проверки за летање.

2. Услови за искуство

2.а.1. Лице што постапува во улога на член на екипажот, инструктор или лице што оценува, треба да стекне и да одржува доволно искуство за функциите коишто ги извршува, освен доколку извршните правила овозможуваат компетентноста да се прикаже согласно точка 1.д.

3. Организации за обуки

3.а. Услови за организациите за обуки

3.а.1. Организација за обуки што обезбедува пилот-обуки треба да ги исполнува следниве услови:

(i) да располага со сите средства потребни за опсегот на обврски поврзани со нејзината активност. Овие средства опфаќаат, но не се ограничени на, следново: објекти, персонал, опрема, алатки и материјал, документација на задачи, обврски и постапки, пристап до значајни податоци и водење евиденција;

(ii) да спроведува и да одржува систем за управување во врска со безбедноста и стандардите за обука, и да се стреми кон постојано подобрување на овој систем; и

(iii) да склучува спогодби со други значајни организации, според потребите, за да обезбеди континуирано усогласување со гореспоменатите услови.

4. Здравствена квалификуваност

4.а. Здравствени критериуми

4.а.1. Сите пилоти, на периодична основа, треба да прикажуваат здравствена квалификуваност за задоволително ниво на извршување на своите функции, имајќи го предвид типот на активност. Треба да се покаже усогласеност со соодветна процена врз основа на аеромедицински најдобри практики, имајќи ја предвид активноста и можната ментална и физичка деградација како резултат на старост.

Здравствена квалификуваност, опфаќајќи физичко и ментално здравје, значи дека пилотот не страда од некаква болест или неспособност, поради што пилотот не би можел:

(i) да ги извршува задачите потребни за управување на летало; или

(ii) да извршува доделени задачи во секое време; или

(iii) правилно да го согледува своето опкружување.

4.а.2. Ако не може да се покаже целосна здравствена квалификуваност, може да се спроведат олеснителни мерки коишто обезбедуваат еднаква безбедност при летање.

4.б. Аеромедицински испитувачи

4.б.1. Аеромедицински испитувач треба:

- (i) да биде квалификуван и да поседува дозвола за практикување медицина;
- (ii) да има добиено обука за авијациска медицина и редовно да учествува на обуки за освежување на знаењата во областа на авијациската медицина со цел да гарантира одржување на стандардите за проценка;
- (iii) да има стекнато практично знаење и искуство за условите во кои пилотите ги извршуваат своите обврски.

4.в. *Авиомедицински центри*

4.в.1. Авиомедицинските центри треба да ги исполнуваат следниве услови:

- (i) да располагаат со сите средства потребни за опсегот на обврски поврзани со нивните привилегии. Овие средства опфаќаат, но не се ограничени на, следново: објекти, персонал, опрема, алатки и материјал, документација на задачи, обврски и постапки, пристап до значајни податоци и водење евиденција;
- (ii) да спроведуваат и да одржуваат систем за управување што се однесува на безбедноста и стандардите на лекарската проценка, и да се стремат кон постојано подобрување на овој систем;
- (iii) да склучат договори со други значајни организации, според потребите, за да се обезбеди континуирана усогласеност со овие услови.

АНЕКС IV

Основни услови за воздушни операции споменати во член 8

1. *Општо*

1.а. Не смее да се изведува лет ако членовите на екипажот и, како што е соодветно, останатиот персонал којшто е вклучен во подготовката и извршувањето на летот, не се запознаени со важечките закони, прописи и постапки, значајни за извршување на нивните задачи, предвидени за области низ коишто се поминува, за аеродромите што се планира да се користат и за објектите за воздушна навигација поврзани со соодветните аеродроми.

1.б. Секој лет треба да се остварува со следење на оперативните постапки опишани во Прирачникот за летање или, онаму каде што е потребно, во Оперативниот прирачник за работење, за подготовка и извршување на летот. За да се олесни ова, треба да се има на располагање систем на контролен список, којшто се користи кога е соодветно, од страна на членовите на екипажот во сите фази на управување со леталото во нормални, необични и итни услови и состојби. Треба да се воспостават процедури за секаква разумна предвидлива итна ситуација.

1.в. Пред секој лет треба да се дефинираат улогите и обврските на секој член на екипажот. Главниот пилот треба да биде одговорен за работењето и за безбедноста на леталото, како и за безбедноста на сите членови на екипажот, патниците и товарот во леталото.

1.г. Честички или супстанции, коишто можат да создадат значаен ризик по здравјето, безбедноста, сопственоста или животната средина, како, на пример, опасни стоки, оружја и муниција, не може да се пренесуват со какво било летало, освен ако не се применети конкретни безбедносни процедури и инструкции за безбедност со цел намалување на ризиците.

1.д. Сите потребни податоци, документи, евиденции и информации за евидентирање за исполнување на условите, утврдени во точка 5.в, треба да се задржат за секој лет и да се стават на располагање за минимален период којшто е соодветен на функцијата на леталото.

2. *Подготовка на лет*

2.а. Не може да се започне каков било лет освен ако не е потврдено со сите расположливи разумни средства дека се почитуваат следниве услови:

2.а.1. Соодветни објекти, коишто се директно потребни за летот и за безбедно управување на леталото, вклучувајќи објекти за комуницирање и навигациска помош, се на располагање за извршување на летот, имајќи ја предвид расположливата документација на системите за аеронаутички информации.

2.а.2. Екипажот треба да биде запознаен со, а патниците информирани за местоположбата и за начинот на употреба на соодветната опрема за итни случаи. На

екипажот и на патниците треба да им се дадат на располагање доволно информации за процедури во итни случаи и за безбедносната опрема.

2.а.3. Главниот пилот треба да се увери дека:

- (i) леталото е безбедно за користење, како што се наведува во точка 6;
- (ii) доколку е потребно, леталото е соодветно регистрирано и соодветните сертификати за тоа се наоѓаат во леталото;
- (iii) средствата и опремата, како што се наведува во точка 5, потребни за остварување на летот се монтирани во леталото и се функционални, освен ако се исклучени од Списокот за минимална опрема (MEL) или сличен документ;
- (iv) масата и центарот на гравитација на леталото се такви што овозможуваат летот да се изведува во рамките предвидени во документацијата за способност за летање;
- (v) целиот багаж во кабините, рачниот багаж и товарот се правилно подредени и обезбедени; и
- (vi) оперативните ограничувања на леталото, наведени во точка 4, во ниеден момент во текот на летот нема да се надминуваат.

2.а.4. Информациите за метеоролошките услови на аеродромите од каде што се полетува, аеродромите на коишто се слетува, и онаму каде што е потребно, на алтернативни аеродроми, треба да им бидат на располагање на екипажот на летот. Треба да се обрне посебно внимание на потенцијално опасни атмосферски услови.

2.а.5. Во случај на летање низ познати или очекувани услови на замрзнување, леталото мора да биде сертифицирано, опремено и/или подготвено безбедно да функционира во такви услови.

2.а.6. За лет базиран на правила за визуелен лет, метеоролошките услови, како и рутата којашто треба да се прелета, треба да бидат во согласност со правилата за летот. За лет базиран на правила за летање по инструмент, мора да се одбере дестинација и онаму каде што е потребно и аеродром(и) на кој/и леталото може да слета, при што особено треба да се земат предвид предвидените метеоролошки услови, расположливоста на службите за воздушна навигација, расположливоста на објектите на земја и процедурите за летање по инструменти одобрени од државата во која се наоѓа аеродромот и/или алтернативниот аеродром за слетување.

2.а.7. Количеството на гориво и нафта во леталото во текот на летот треба да биде доволно за да гарантира дека предвидениот лет безбедно ќе се оствари, имајќи ги предвид метеоролошките услови, секој елемент што влијае на изведбата на леталото и секое задоцнување што се очекува. Освен тоа, треба да се има резервно гориво за непредвидени случаи. Кога е неопходно, треба да се воспостават постапки за управување со гориво во текот на летот.

3. *Операции при летање*

3.а. Во однос на операциите при летање, треба да се исполнат следниве услови:

3.а.1. кога е значајно за типот на летало, за време на полетување и слетување, и кога главниот пилот смета дека е потребно во интерес на безбедноста, секој член на екипажот треба да седи на своето место и треба да ги користи обезбедените системи за ограничување, имајќи го предвид типот на летало;

3.а.2. кога е значајно за типот на летало, сите членови на екипажот коишто треба да бидат на должност во пилотската кабина, треба да бидат и да останат на своите определени места, со прикачени ремени освен во случај на физиолошки и оперативни потреби;

3.а.3. кога е значајно за типот на леталото и типот на ракување со леталото, пред полетување и слетување, за време на движење на писта и кога се смета за неопходно во интерес на безбедноста, главниот пилот треба да обезбеди секој патник да биде седнат на соодветно место и секој патник да ги почитува соодветните безбедносни мерки;

3.а.4. секој лет треба да се изведува на начин на којшто во текот на сите фази на летање се одржува соодветна оддалеченост од друго летало и се обезбедува соодветна оддалеченост од секаква пречка. Таквото растојание во најмала мерка треба да биде еднакво на растојанието определено во важечките правила за летање;

3.а.5. не смее да се продолжи со лет освен ако познатите услови не продолжуваат да бидат во најмала мера еднакви на условите од точка 2. Освен тоа, за лет што се заснова на правилата за летање по инструменти, не смее да се продолжи со приближување кон аеродром под одредена висина или надвор од одредена положба ако не се исполнуваат предвидените критериуми за видливост;

3.а.6. во итни случаи, главниот пилот треба да се погрижи сите патници да бидат упатени кон одредена итна активност којашто е соодветна на случувањата;

3.а.7. главниот пилот треба да ги преземе сите потребни мерки за минимизирање на последиците од немирно однесување на патник во текот на летот;

3.а.8. летало не смее да се движи по областа за движење на аеродром, ниту може да му биде вклучен роторот ако лицето што го управува не е доволно компетентно;

3.а.9. кога е потребно, треба да се користат применливите постапки за управување со гориво во текот на летот.

4. *Функционирање на летало и оперативни ограничувања*

4.а. Летало се управува во согласност со документацијата за способност за летање и сите сродни оперативни постапки и ограничувања прикажани во одобриениот прирачник за летање или во соодветната документација за леталото, во зависност од ситуацијата. Прирачникот за летање или соодветната документација треба да му бидат на располагање на екипажот и да се ажурираат за секое летало.

4.б. Летало треба да се управува согласно важечката документација за животна средина.

4.в. Не треба да се започне или да се продолжи лет освен ако планираното функционирање на леталото, имајќи ги предвид сите фактори коишто значително влијаат на функционирањето, не овозможи сите фази на летот да се остварат во рамките на применливите растојанија/области и простори слободни од пречки со планираната оперативна маса. Фактори на функционирање, коишто значително влијаат на полетувањето, следење маршрута и доближување/слетување, се следниве:

- (i) оперативни процедури;
- (ii) висина на притисок на аеродромот;
- (iii) температура;
- (iv) ветер;
- (v) величина, наклон и услови на областа на полетување/слетување; и
- (vi) состојбата на конструкцијата, моторите или системите, имајќи го предвид можното влошување.

4.в.1. Овие фактори треба да се земат предвид директно, како оперативни параметри или индиректно, како средства за дозволиви граници или маргини, коишто можат да се предвидат при составување на податоците за функционирање, во зависност од видот на функција.

5. Инструменти, податоци и опрема

5.а. Секое летало треба да биде опремено со опрема за навигација, комуникација и друга опрема што е потребна за соодветниот лет, имајќи ги предвид правилата и прописите за воздушен сообраќај коишто важат во секоја фаза од летот.

5.б. Во соодветни ситуации, секое летало треба да биде опремено со целата потребна безбедносна, медицинска, спасувачка опрема и опрема за евакуација, имајќи ги предвид ризиците поврзани со областите на работење, маршрутите на летање, висината на летот и траењето на летот.

5.в. Сите податоци потребни за извршување на летот од страна на екипажот треба да бидат ажурирани и достапни во леталото, имајќи ги предвид важечките прописи за воздушен сообраќај, правилата за летање, висината на летање и зоните над кои се лета.

6. Одржување на способноста за летање

6.а. Леталото не може да користи освен ако:

- (i) леталото не е во состојба за безбедно летање;
- (ii) оперативната опрема и опремата за итни случаи потребна за одредениот лет не е во состојба за користење;
- (iii) не е важечка документацијата за способност за летање на леталото; и

(iv) одржувањето на леталото не се извршува во согласност со програмата за одржување.

6.б. Пред секој лет или пред низа консекутивни летови, леталото треба да се провери, со проверка пред летот, за да се одреди дали е погодно за планираниот лет.

6.в. Програмата за одржување треба да содржи задачи и интервали за одржување, особено задачи и интервали што се наведени како задолжителни во инструкциите за континуирана способност за летање.

6.г. Леталото смее да се користи освен ако е пуштено во функција од квалификувани лица или организации, по неговото сервисирање.. Потпишаниот документ за пуштање во функција на леталото треба да ги содржи основните детали за извршеното сервисирање.

6.д. Целата евиденција, којашто ја покажува способноста на леталото за летање, треба да се чува до моментот на заменување на информациите во документацијата со нови информации еднакви по обем и деталност, но не помалку од 24 месеци во случај на детална евиденција за одржување. Кога леталото се дава под наем, сите документи коишто ја покажуваат способноста за летање на леталото, треба да се зачуваат барем во периодот на наемот.

6.ѓ. Сите измени и поправки треба да бидат во согласност со основните критериуми за способноста за летање. Треба да се задржат податоците со кои се докажува усогласеност со критериумите за способноста за летање.

7. Членови на екипажот

7.а. Бројот на членови и составот на екипажот се одредува имајќи го предвид следново:

(i) потврдените ограничувања на леталото, вклучувајќи, ако е соодветно, демонстрирање на евакуација во случај на итна ситуација;

(iii) конфигурацијата на леталото; и

(iii) видот и времетраењето на активностите;

7.б. Членовите на екипажот треба:

(i) редовно да се обучуваат за да постигнат и да одржат соодветно ниво на компетентност со цел да ги извршуваат дадените задачи поврзани со безбедноста; и

(ii) повремено да се проценува нивното медицинско здравје за безбедно да ги извршуваат своите обврски поврзани со безбедноста. Треба да се прикаже усогласеност со соодветна процена базирана на најдобри авиолекарски практики.

7.в. Главниот пилот треба да биде овластен да дава секакви команди и да презема соодветни активности со цел да гарантира функционирање и безбедност на леталото и на лицата и/или на сопственоста што се наоѓа во леталото.

7. г. Во итни случаи, во коишто е загрозувано функционирањето или безбедноста на леталото и/или на лицата во авионот, главниот пилот треба да преземе каква било активност што смета дека е потребна во интерес на безбедноста. Кога активноста вклучува и прекршување на локалните прописи и постапки, главниот пилот е одговорен веднаш да го извести соодветното локално надлежно тело.

7. д. Не треба да се симулираат итни невообичаени ситуации кога во леталото има патници или товар.

7. ф. Ниеден член на екипажот не смее да дозволи неговите/нејзините одлуки/резултати да се влошат до степен на загрозување на безбедноста на летот поради замор, имајќи предвид, меѓу другото, зголемување на замор, недоволно спиење, број на прелетани области, ноќни дежурства или менување на временски зони. Периодите за одмор треба да им овозможуваат на членовите на екипажот доволно време за да го надминат влијанието од претходните обврски и добро да се одморат пред почетокот на следниот лет.

7. е. Член на екипажот не треба да извршува обврски во летало кога е под влијание на психоактивни супстанции или алкохол, или кога не е во можност да си ја врши должноста поради повреда, измореност, лекарства, болест или други слични причини.

8. Дополнителни услови за комерцијални летови и за користење на сложени моторизирани летала

8. а. Не смеат да се изведуваат комерцијални летови и да се користат сложени моторизирани летала ако не се исполнуваат следниве услови:

8. а. 1. операторот мора, директно или индиректно, преку договори, да располага со потребните средства за опсегот и нивото на функции. Овие средства опфаќаат, но не се ограничени на, следново: летало, објекти, раководна структура, персонал, опрема, документација на задачи, обврски и постапки, пристап до значајни податоци и водење евиденција;

8. а. 2. операторот треба да користи само соодветно квалификуван и обучен персонал и да спроведува и да одржува програми за обуки и проверки на членовите на екипажот и друг значаен екипаж;

8. а. 3. операторот треба да води MEL или слична документација, земајќи го предвид следново:

(i) документот мора да обезбеди информации за користење на леталото под конкретни услови, со одредени инструменти, делови од опрема или неоперативни функции при започнување со летот;

(ii) треба да се изготви документ за секое поединечно летало, земајќи ги предвид условите на операторот за работење и одржување; и

(iii) MEL треба да се заснова на Главниот список за минимална опрема (MMEL), доколку е на располагање, и не треба да биде помалку ограничувачки од MMEL.

8.а.4. операторот треба да спроведе и да одржува систем за управување со цел да обезбеди усогласеност со основните критериуми за функционирање и да се стреми кон постојано подобрување на овој систем; и

8.а.5. операторот треба да воспостави и да одржува безбедносна програма за спречување на незгоди, како и програма за известување на појави, којашто треба да се користи од раководниот систем со цел да се придонесе кон целта на постојано подобрување на безбедноста на операциите.

8.б. Комерцијалните летови и користењето на сложени моторизирани летала може да се реализираат само во согласност со прирачникот за работа на операторот. Таквиот прирачник треба да ги содржи сите инструкции, информации и процедури за сите користени летала и да му овозможува на екипажот да ги врши своите должности. Треба да се наведат ограничувањата што се применуваат за времето на летање, работните смени и времето за одмор на членовите на екипажот. Оперативниот прирачник за работа и ревидираните изданија на тој прирачник треба да бидат во согласност со одобрен прирачник за летање и да се менуваат и, по потреба, да се дополнуваат.

8.в. Операторот треба да дефинира процедури, онаму каде што е соодветно, за да се сведат до минимум последиците врз безбедноста на летањето од немирно однесување на патник.

8.г. Операторот треба да развие и да одржува програми за безбедност прилагодени на леталото и типот на функција, посебно опфаќајќи го следново:

(i) безбедност на пилотската кабина;

(ii) контролен список на процедурите за претресување на леталото;

(iii) програми за обука;

(iv) заштита на електронските и компјутерските системи за да се спречи намерно влегување и повреда на системите; и

(v) пријавување акти за незаконско мешање.

Кога безбедносните мерки може негативно да влијаат на безбедноста на операциите, ризиците треба да се проценат и да се разработат соодветни постапки за намалување на влијанието на ризиците врз безбедноста, при што може да се јави потреба од користење на специјална опрема.

8.д. Операторот треба да назначи еден пилот од екипажот како главен пилот.

8.ѓ. Спречување на заморот треба да се управува со систем на список. За еден лет или за низа летови, работниот список треба да го опфаќа времетраењето на летот, работните смени за времето на летање, работните смени и прилагодените периоди за одмор. Ограничувањата коишто се дефинирани во работниот список треба да ги имаат предвид сите значајни фактори што придонесуваат за заморот, како, на пример, бројот на прелетани сектори, поминување од една во друга временска зона, недоволно

спиене, прекинување на циклусот на менување на денот и ноќта, работење ноќна смена, местоположба, вкупно работно време за одреден период, распределба на зададени задачи меѓу членовите на екипажот, како и обезбедување на поброен екипаж.

8.e. Задачите наведени во точка б.а. и задачите опишани во точките б.г. и б.д. треба да бидат контролирани од организација одговорна за управување со континуирана способност за летање, којашто освен критериумите од Анекс I точка 3а, треба да ги исполнува и следниве услови:

(i) организацијата треба да биде квалификувана за одржување на производи, делови и уреди коишто се во нејзина одговорност или има склучено договор со таква квалификувана организација за тие производи, делови и уреди; и

(ii) организацијата треба да изработи организациски прирачник, наменет за употреба од и упатување на соодветниот персонал, којшто содржи опис на сите процедури на организацијата за континуирана способност за летање, вклучувајќи и опис на административните спогодби помеѓу организацијата и одобрена организација за одржување.

Критериуми за квалификувани субјекти споменати во член 13

1. Субјектот, неговиот директор и персоналот одговорен за извршување на проверки не смеат да учествуваат, директно или како овластени претставници, во проектирање, производство, продажба или одржување на производи, делови, уреди, составни делови или системи, или во нивното функционирање, сервисна поддршка или употреба. Овде не е опфатена можноста за размена на технички информации помеѓу засегнатите организации и квалификуваниот субјект.
2. Субјектот и персоналот одговорен за издавање на сертификати треба своите задачи да ги извршуваат со најголем професионален интегритет и техничка компетентност и не треба да подлежат на некаков притисок или мотивација, особено финансиски притисок или мотивација, што би можело да влијае на нивното расудување или на резултатите од нивните истраги, особено од лица или групи на лица засегнати од резултатите од процедурите за издавање на сертификати.
3. Субјектот треба да има персонал и средства што се потребни за соодветно извршување на технички и административни задачи поврзани со процесот на издавање сертификати; исто така, телото треба да има пристап до потребната опрема за вонредни проверки.
4. Персоналот одговорен за истраги треба да има:
  - - квалитетна техничка и професионална обука,
  - - задоволително познавање на условите од задачите за издавање сертификати коишто ги извршуваат и соодветно искуство за тие процеси,
  - - способност потребна за изготвување на сертификатите, досиејата и извештаите за да се покаже дека проверките биле извршени.
5. Треба да се гарантира непристрасност на персоналот за истраги. Нивниот надомест не треба да зависи од бројот на извршени истраги или од резултатите од истрагите.
6. Субјектот е должно да склучи договор за осигурување, којшто ја покрива неговата одговорност, освен во случаи кога одговорноста е преземена од некоја земја-членка согласно нејзиното национално законодавство.
7. Персоналот на субјектот треба да ја почитува професионалната тајност во однос на сите информации стекнати при извршување на своите задачи од оваа Регулатива.

АНЕКС VI

КОРЕСПОНДЕНТНА ТАБЕЛА

Регулатива (ЕЗ) бр. 1592/2002	Оваа Регулатива
Член 1	Член 1
Член 2 (1)	Член 2 (1)
Член 2(2)(а) до (д)	Член 2(2)(а) до (д)
—	Член 2 (2)(ѓ)
Член 2 (3)	Член 2 (3)
Член 3 (а) до (е)	Член 3 (а) до (е)
—	Член 3 (ж) до (ј)
Член 4(1)(а) до (в) Член 4(1)(а) до (в)	Член 4(1)(а) до (в)
—	Член 4 (1)(г)
—	Член 4(2) и (3)
Член 4 (2)	Член 4 (4)
—	Член 4 (5)
Член 4 (3)	Член 4 (6)
Член 5 (1)	Член 5 (1)
Член 5(2), потстав еден, воведна формулација	Член 5(2), потстав еден, воведна формулација
Член 5(2), потстав еден, точки (а) до (в)	Член 5(2), потстав еден, точки (а) до (в)
Член 5(2), потстав еден, точка (г) Член 5(2), потстав еден, точка (г)	Член 5(2), потстав еден, точки (г) и (д)
Член 5(2), потстав еден, точки (д) и (ѓ)	Член 5(2), потстав еден, точки (ѓ) и (е)
—	Член 5 (3)

Член 5 (3)	Член 5 (4)
Член 5(4), потстав еден, воведна формулација	Член 5(5), потстав еден, воведна формулација
Член 5(4), потстав еден, точки (а) до (г)	Член 5(5), потстав еден, точки (а) до (г)
Член 5(4), потстав еден, точки (д) (з) до (iii)	Член 5(5), потстав еден, точка (д) (з) до (iii)
—	Член 5(5), потстав еден, точки (д) (iv) до (vi)
Член 5(4), потстав еден, точки (ѓ) и (з)	Член 5(5), потстав еден, точки (ѓ) до (з)
—	Член 5(5), потстав еден, точка (s)
Член 5(5), потстав еден, воведна формулација	Член 5(6), потстав еден, воведна формулација
Член 5(5), потстав еден, точки (а) (б) и (в)	Член 5(6), потстав еден, точки (а) (б) и (в)
—	Член 5(6), потстав еден, точка (г)
Член 6	Член 6
—	Член 7
—	Член 8
—	Член 9
—	Член 10
Член 8 (1)	Член 11 (1)
—	Член 11(2) до (4)
Член 8 (2)	Член 11 (5)
—	Член 11 (6)
Член 9	Член 12
—	Член 13
Член 10 (1)	Член 14 (1)

—	Член 14 (2)
Член 10 (2)	Член 14 (3)
Член 10 (3)	Член 14 (4)
Член 10 (4)	Член 14 (5)
Член 10 (5)	Член 14 (6)
Член 10 (6)	Член 14 (7)
Член 11	Член 15
—	Член 16
Член 12	Член 17
Член 13, введена формулација	Член 18, введена формулација
Член 13(а)	Член 18 (а)
—	Член 18(б)
Член 13(б)	Член 18(в)
Член 13(в)	Член 18(г)
—	Член 18(д)
Член 14	Член 19
Член 15(1), введена формулација	Член 20(1), введена формулација
Член 15(1)(а) до(с) Член 20(1)(а) до (s)	Член 20(1)(а) до (s)
—	Член 20(1)(и) и (j)
Член 15 (2)	Член 20 (2)
—	Член 21
—	Член 22
—	Член 23
Член 16(1) и (2)	Член 24(1) и (2)

—	Член 24 (3)
Член 16 (3)	Член 24 (4)
Член 16 (4)	Член 24 (5)
—	Член 25
Член 17	Член 26
Член 18	Член 27
Член 19	Член 28
Член 20	Член 29
Член 21	Член 30
Член 22	Член 31
Член 23	Член 32
Член 24(1) до (4)	Член 33(1) до (4)
—	Член 33 (5)
Член 25(1) и (2)	Член 34(1) и (2)
—	Член 34 (3)
Член 26	Член 35
Член 27	Член 36
Член 28	Член 37
Член 29(1) и (2)	Член 38(1) и (2)
Член 29(3)(а) до (s)	Член 38(3)(а) до (s)
—	Член 38(3)(и) и (j)
Член 30	Член 39
Член 31	Член 40
Член 32	Член 41

Член 33	Член 42
Член 34	Член 43
Член 35	Член 44
Член 36	Член 45
Член 37	Член 46
Член 38	Член 47
Член 39	Член 48
Член 40	Член 49
Член 41	Член 50
Член 42	Член 51
Член 43	Член 52
Член 44	Член 53
Член 45	Член 54
Член 46(1), воведна формулација	Член 55(1), воведна формулација
Член 46(1)(а)до(г) Член 55(1)(а)до(г)	Член 55(1)(а)до(г)
—	Член 55 (1)(д)
Член 46(2) и (3)	Член 55(2) и (3)
—	Член 56
—	Член 57
Член 47(1)и(2)	Член 58(1) и (2)
Член 47 (3)	—
Член 47 (4)	Член 58 (3)
Член 47 (5)	—
—	Член 58 (4)

Член 48(1), воведна формулација	Член 59(1), воведна формулација
Член 48(1)(а) Член 59(1)(а)	Член 59(1)(а) и (б)
Член 48(1)(б) и (в)	Член 59(1)(в) и (г)
—	Член 59 (1)(д)
Член 48(2) и (3)	Член 59(2) и (3)
	Член 59 (4)
Член 48(4) до (10)	Член 59(5) до (11)
Член 49	Член 60
Член 50	Член 61
Член 51	Член 62
Член 52	Член 63
Член 53	Член 64
Член 54	Член 65
Член 55	Член 66
Член 56	Член 67
—	Член 68
Член 57	Член 69
Член 59	Член 70